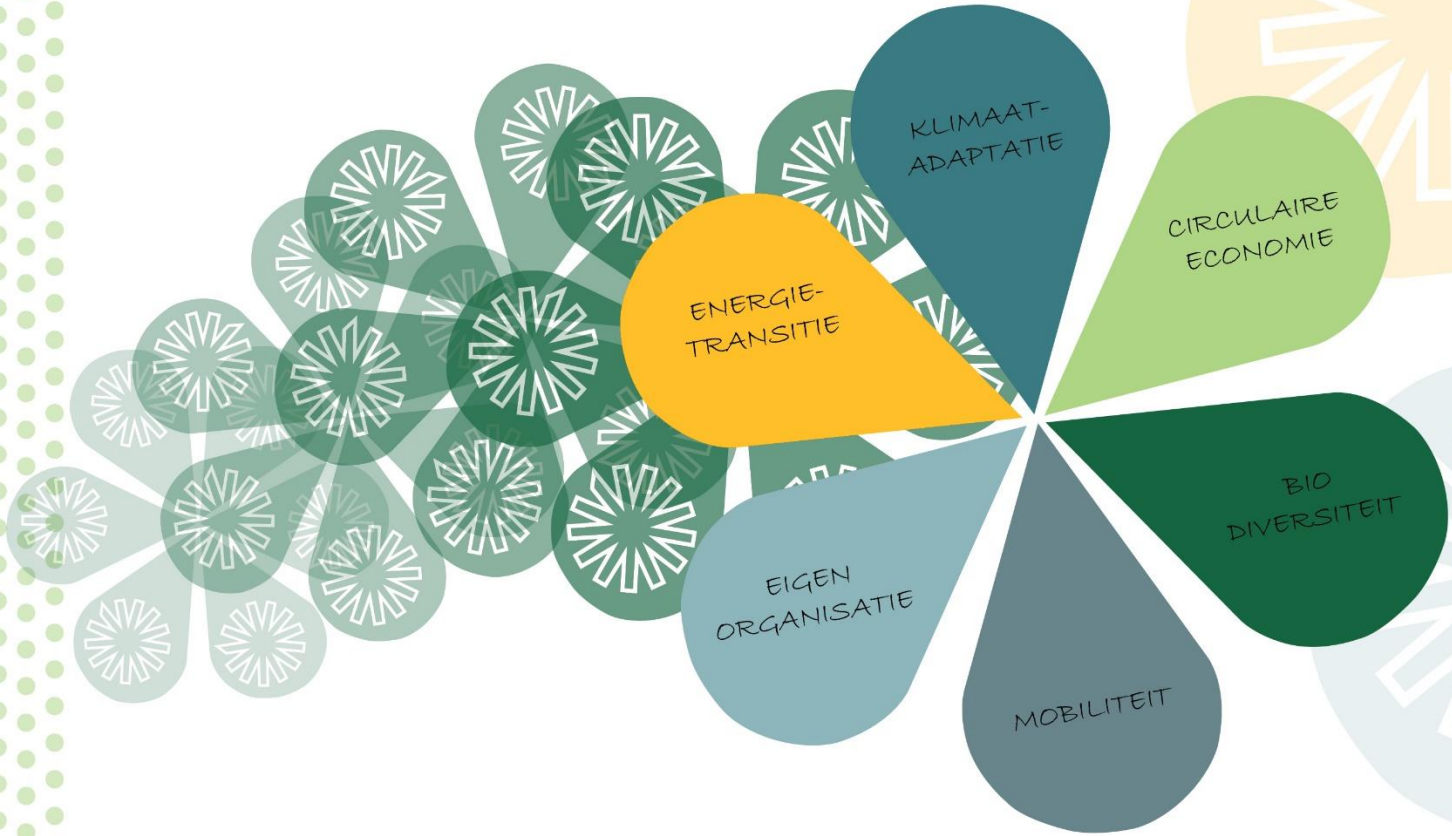
Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2021-2024

"Samen werken aan duurzaamheid met zichtbaar resultaat"

duurzaam nieuwkoop

18 maart 2021

Op weg naar een Duurzaam Nieuwkoop!

Van: College Burgemeester en Wethouders

Coördinerend wethouder Duurzaamheid: wethouder Gerben van Duin
wethouder Guus Elkhuizen (Regionale Energietransitie, Wonen, Ruimtelijke Ordening)
wethouder Antoinette Ingwersen (Economie, Openbare Ruimte)
burgemeester Robbert-Jan van Duijn (Gemeentelijke organisatie)

Gemeente Nieuwkoop
18-03-2021

Colofon

Sluiting redactie 02-2-2021

Opgesteld met ambtelijke medewerking van:

Redactie
Philippine van der Kleij
Bertus Mertens

Vormgeving
Anouk Fransen

Ruimtelijke Ordening & Grondzaken
Willem Bouwmans
Richard Bosboom
Wilfred de Bruijn
Anouk Fransen
Geert ten Klooster
Eelco Meijer
Marco Wijsman

Beheer Openbare Ruimte
Maayke Dijkstra
Frans van der Have
Frans Lamfers
Gert-Jan Pieterse
Marco Roos
Rob Veelenturf
Ariaan van der Vlugt
Edward van ’t Zelfde

Bedrijfsvoering
Carl Brouwer
Ingrid Refos
Ton van Rooij

Publiekszaken/Communicatie
Sofie Koninckx
Sabine Sassen
Peter Vos
Tom Vianen

Maatschappelijke Ontwikkeling
Renske van der Peet
Rianne Steenbrink
Zoë Cremers

INHOUD

Voorwoord 5

1. INLEIDING 6

1.1 OVER HET DUURZAAMHEIDSPROGRAMMA 6

1.2 OPZET VAN HOOFDSTUKKEN EN PARAGRAFEN 7

1.3 VORM 8

2. UITVOERING PER OPGAVE 9

2.1 ENERGIETRANSITIE 9

2.1.1 OPGAVE 9

2.1.2 UITVOERING 10

2.1.3 DOORKIJK 2022-2024 18

2.2 KLIMAATADAPTATIE 19

2.2.1 OPGAVE 19

2.2.2 UITVOERING 20

2.3 CIRCULAIRE ECONOMIE 21

2.3.1 OPGAVE 21

2.3.2 UITVOERING 21

2.3.3 DOORKIJK 2022-2024 24

2.4 VERGROTEN BIODIVERSITEIT 25

2.4.1 OPGAVE 25

2.4.2 UITVOERING 25

2.4.3 DOORKIJK 2022-2024 29

2.5 VERDUURZAMING MOBILITEIT 30

2.5.1 OPGAVE 30

2.5.2 UITVOERING 30

2.6 GEMEENTELIJKE ORGANISATIE 32

2.6.1 OPGAVE 32

2.6.2 UITVOERING 32

2.6.3 DOORKIJK 2022 t/m 2024 33

3. INTEGRAAL DENKEN EN DOEN 35

4. COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE 36

4.1 INLEIDING 36

4.2 SAMENWERKING MET PARTNERS 37

4.3 SAMENWERKING MET INWONERS 37

4.4 COMMUNICATIEBOODSCHAP EN -UITINGEN 38

4.5 COMMUNICATIEMIDDELEN 39

5. MONITORING EN EVALUATIE 41

5.1 BELEIDSCYCLUS 41

5.2 WAT EN HOE METEN WE: BELEIDS- EN PRESTATIEMONITORING 41

5.3 INDICATOREN 42

5.3.1. BELEIDSINDICATOREN 43

5.3.2 PRESTATIE-INDICATOREN 44

5.4 WIJZE VAN RAPPORTAGE EN EVALUATIE 44

BIJLAGEN 46

I. OVERZICHT PROJECTEN EN ACTIVITEITEN 46

Voorwoord

Voor u ligt het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024 van de gemeente Nieuwkoop. Met dit programma geeft de gemeente aan welke stappen ze wil zetten om verdere stappen te maken met duurzaamheid en invulling te geven aan de maatschappelijke opgaven die er uit het klimaatakkoord zijn voortgekomen. Zij wil daarvoor met de Nieuwkoopse gemeenschap voortgang boeken maar ook haar eigen organisatie verduurzamen. Nieuwkoop heeft een rijk verleden met duurzame projecten waaronder de eerste woonwijk van het gas af, groen gas tanken en het aansluiten van onderwijs op een WKO.

Wat moet verstaan worden onder een duurzame gemeente? In het reeds vastgesteld Beleidskader Duurzaamheid Gemeente Nieuwkoop 2020 vindt u de opgaven en de route van het duurzaamheidsbeleid voor de lange en middellange termijn. Het bevat tevens achtergronden en een beschrijving van de stand van zaken. Dit uitvoeringsprogramma geeft de uitwerking van het beleid naar de uitvoering. Het beschrijft de route die de gemeente met de gemeenschap van Nieuwkoop, wil inslaan voor de korte termijn, de periode van 2021 tot en met 2024.

De duurzaamheidsopgaven zijn omvangrijk en transities zullen vele jaren in beslag nemen. Op dit moment zijn de oplossingen nog niet volledig bekend. De gemeente kiest daarom voor een stapsgewijze aanpak. Ze monitort de voortgang, zodat ze kan bijsturen waar nodig. Ze zet stappen waarvan zij denkt dat ze het verschil maken en die tegelijkertijd realiseerbaar zijn. Ze temporiseert de uitvoering enigszins gezien de Coronacrisis, die van ons allemaal grote aandacht vraagt. Onder de paragraaf speerpunten is te lezen waar de gemeente zich de komende jaren in de uitvoering *met name* voor inzet.

Het programma biedt praktische informatie over de activiteiten en projecten die de gemeente Nieuwkoop de komende jaren in gang zet. Daarnaast geeft het zicht op de financiële en communicatieve middelen die de gemeente inzet en de wijze van monitoring en verslaglegging. Het programma is een uitwerking van het Beleidskader Duurzaamheid dat de gemeenteraad op 28 mei 2020 heeft vastgesteld.

De gemeente heeft diverse instrumenten in handen om het traject te versnellen en koers te houden. Zij zet in op onder meer dialoog, samenwerking, communicatie, participatie, regulering, stimulering, monitoring en evaluatie. De monitoring vormt een belangrijk onderdeel van de aanpak. Niet alleen kunnen gemeente, inwoners en partners aan de hand hiervan volgen of er stappen worden gezet. Ook kunnen we lerend aan de slag gaan en successen delen, waarmee we meer en meer mensen enthousiast kunnen maken om mee te doen.

NB. De Coronacrisis heeft een grote impact op onze maatschappij. De gemeente houdt rekening met de economische consequenties die de crisis met zich meebrengt en zij zal met zorg en gevoel omgaan met de mogelijkheden en beperkingen van mensen en bedrijven. De duurzaamheidsopgaven zijn desondanks niet minder belangrijk. We gaan daar mee verder, omdat zij voor de lange termijn ons leiden naar een gezonde toekomst en essentieel zijn voor ons voortbestaan en die van de natuur.

1. INLEIDING

1.1 OVER HET DUURZAAMHEIDSPROGRAMMA

Het Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2021-2024 is een uitvoeringsprogramma dat projecten en activiteiten bevat waarmee een belangrijke stap gezet wordt op de route naar een duurzaam Nieuwkoop. Het is een uitwerking van het Beleidskader Duurzaamheid Nieuwkoop, dat op 28 mei 2020 door de raad van de gemeente Nieuwkoop werd vastgesteld. Het Beleidskader gaf in routekaarten de duurzaamheidsambities van de gemeente Nieuwkoop voor de korte (2023) middellange (2030) en lange termijn (2050) weer.

Het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024 heeft de ambities voor de korte termijn vertaald naar de uitvoeringspraktijk. De gemeente wil met dit programma transparant zijn en laten zien waar ze, met partners en inwoners, al mee bezig is en waar ze mee doorpakt. Zichtbaar vooruitgaan, alleen daardoor mobiliseren we enthousiasme en energie om met elkaar aan de slag te gaan. Doet u, lezer van dit stuk, mee?

Het programma is geldig gedurende de huidige collegeperiode en twee jaar daarop. Na de verkiezingen op 16 maart 2022 krijgt de nieuwe raad de gelegenheid krijgt de uitvoering van het programma te evalueren en bij te sturen.

Voor het eerste jaar 2021 zijn de activiteiten concreet beschreven. De doorkijk naar de jaren daarop, 2022-2024, is in meer algemene bewoordingen weergegeven. Verder bevat het de financiële en communicatieve consequenties van de uitvoering en geeft het de wijze van monitoring en evaluatie weer. De focus ligt op wat we gaan *doen*. Achtergronden, zoals urgentie en de huidige stand van zaken, zijn te vinden in het Beleidskader Duurzaamheid.

Helaas is door overmacht, de Coronacrisis, de vaststelling van het Beleidskader Duurzaamheid opgeschoven van maart naar mei 2020 en de vaststelling van het programma opgeschoven van juli 2020 naar maart 2021. Hiermee is het uitvoeringsjaar van 2020 naar 2021 verschoven. De aanwezigheid van het Coronavirus zal mogelijk ook gevolgen hebben voor de uitvoering. In ieder geval zullen grote bijeenkomsten voorlopig niet mogelijk zijn. Bovendien houdt de gemeente rekening met de economische consequenties die de crisis met zich meebrengt en gaat zij met zorg om met de mogelijkheden en beperkingen van mensen en bedrijven. De duurzaamheidsopgaven zijn desondanks niet minder belangrijk. We gaan daar mee verder, omdat zij voor de lange termijn ons leiden naar een gezonde toekomst en essentieel zijn voor ons voortbestaan en die van de natuur.

De diverse projecten en activiteiten leiden, denken wij op dit moment, tot het dichterbij brengen van de duurzaamheidsambities van het Beleidskader. Het zijn de activiteiten die de gemeente binnen haar mogelijkheden kan uitvoeren en in samenwerking met partners kan realiseren. Niet per definitie is gezegd dat met deze activiteiten de opgaven in het juiste tempo worden bereikt. De wereld om ons heen is voortdurend in beweging en de stand der techniek verandert vaak sneller dan we kunnen bijhouden. Met dat besef vinden we het van groot belang vinger aan de pols te houden en te blijven volgen of we het goed doen en of we het goede doen. Daarnaast is het van belang nieuwsgierig te zijn en goed op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen om adequaat te kunnen inspelen op nieuwe kansen die zich voordoen. Daarom zet de gemeente in op monitoring van de voortgang, evaluatie van het uitgevoerde beleid en houdt zij het beleid tegen het licht van nieuwe

ontwikkelingen. Hoofdstuk V. Monitoring is geheel gewijd aan de wijze van monitoring, evaluatie en verslaglegging.

Juist omdat de gemeente een zekere, maar toch ook beperkte invloed heeft, is zij zich er volledig van bewust dat ze de duurzaamheidsambities niet alleen kan realiseren. Een transitie[1] naar CO_2-neutraal, klimaatbestendig, afvalloos en biodivers (figuur 1) vraagt om wezenlijke veranderingen in de samenleving. Zij werkt daarom met andere partijen samen die op hun beurt kennis, kunde en middelen kunnen inzetten. Ook vindt de gemeente het van groot belang dat bewoners, bedrijven en organisaties betrokken zijn, kunnen meedenken en gefaciliteerd worden om de route naar een Duurzaam Nieuwkoop mede vorm te geven. Hiervoor is in Hoofdstuk IV. Communicatie de communicatiestrategie opgenomen.

Figuur 1. Bestuivers zijn essentieel voor de voedselproductie voor de mens en het voortbestaan van de natuur.

1.2 OPZET VAN HOOFDSTUKKEN EN PARAGRAFEN

In Hoofdstuk II. worden per thema de ambities en beleidsdoelen uit het Beleidskader Duurzaamheid kort gememoreerd. Vervolgens worden per thema de speerpunten waar de gemeente zich de komende jaren vol op wil inzetten, samenvattend beschreven. Daarna volgt de beschrijving van de aanpak tot en met 2024. De SMART-beschrijving van activiteiten is in Bijlage I. te vinden. Alle activiteiten zijn terug te vinden in de Bijlage II. Financieel overzicht. In Hoofdstuk III. is beschreven hoe de gemeente vorm geeft aan Integraal werken.

In Hoofdstuk IV. is de communicatiestrategie opgenomen. Daar komt aan de orde hoe de samenwerking met partners en inwoners vorm krijgt en welke communicatieboodschappen en -middelen worden ingezet. Tijdens de uitvoering van de strategie wordt gewerkt met een communicatiekalender, waarin ook boodschappen van andere organisaties dan de gemeente worden betrokken. De jeugd vormt een belangrijke doelgroep (figuur 2).

[1] Een transitie is een systeemverandering. Deze verloopt niet lineair, maar volgens een S-curve, met een vrij lang durende voorfase van experimenten en niche-ontwikkelingen, een versnellingsfase en een stabilisatiefase. Bron: Notitie Systeeminnovaties/transities omvatten meer dan nieuwe technieken toepassen en opschalen", J. Dirven, 15-05-2019.

In Hoofdstuk V. wordt de aanpak op monitoring, evaluatie en verslaglegging beschreven. Voorgesteld wordt om elke 4 jaar een evaluatie uit te voeren van het bereiken van de beleidsdoelstellingen en elke twee jaar van het bereiken van de doelstellingen op uitvoeringsniveau. Deze evaluaties geven input voor vernieuwing of bijstelling van beleid en uitvoering. Volgens deze werkwijze kunnen we lerend aan de slag. U vindt in dit hoofdstuk de beleidsindicatoren en in Bijlage 1. de prestatie-indicatoren die gemonitord worden.

1.3 VORM

De raad heeft nadrukkelijk verzocht om meetbaarheid van het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering. Hier is door SMART beschrijvingen van activiteiten, het vaststellen van indicatoren en een aanpak voor monitoring in hoofdstuk V. in voorzien.
Om het duurzaamheidsprogramma leesbaar te houden, is een evenwicht gezocht tussen kwantitatieve en kwalitatieve beschrijvingen.
De opgave waar elk hoofdstuk mee begint (overgenomen uit het Beleidskader), is kwantitatief beschreven, omdat we onze gang naar het bereiken van de doelen willen blijven meten en volgen.
Daaropvolgend staat onder het kopje de aanpak kwalitatief, meer verhalend beschreven, wat we de komende jaren doen om de route naar de einddoelen te volgen. In de bijlage is de tekst over de projecten of activiteiten meetbaar geformuleerd. Per project zijn de prestatie-indicatoren en de financiële consequenties gegeven.

Figuur 2 Als start van de Week van de Duurzaamheid overhandigde wethouder Gerben van Duin op 5 oktober 2020 het Klimaatspel aan de docent van de bovenbouw van de basisschool De Veenvogel. De kinderen luidden met het spelen van het spel de Week van de Duurzaamheid in.

2. UITVOERING PER OPGAVE

2.1 ENERGIETRANSITIE

2.1.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 mei 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf 2.1.2 wordt beschreven.

2050

- Landelijk (Klimaatakkoord): 95% minder CO_2-uitstoot t.o.v. 1990
- Regionaal (concept-RES) regio Holland Rijnland vrijwel energieneutraal en aardgasvrij, 30% energiebesparing t.o.v. 2014
- Gemeentelijk (Beleidskader): gebouwde omgeving aardgasvrij, CO_2-neutrale gemeentelijke organisatie en gebouwen.

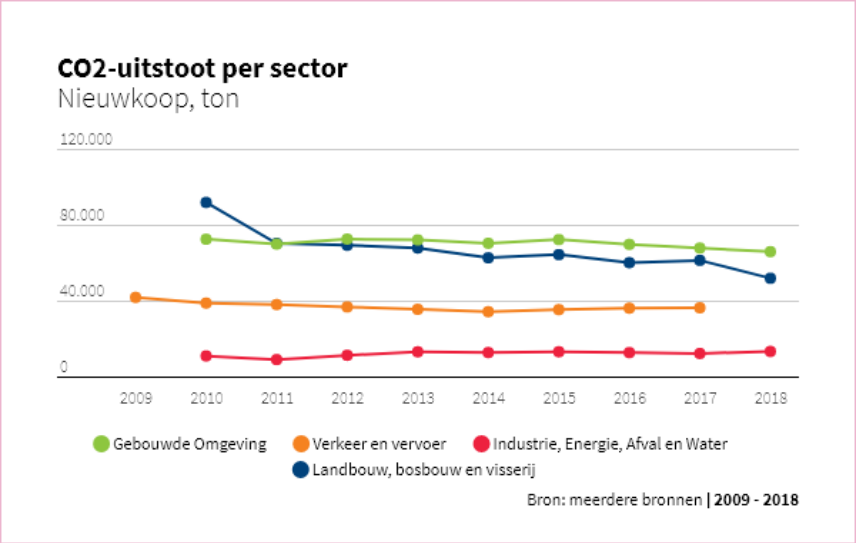
2030

- Landelijk (Klimaatakkoord): 49% minder CO_2-uitstoot t.o.v. 1990
- Regionaal (RES): energiebesparing van ten minste 11% t.o.v. 2014 en opwek van elektriciteit aanvullend op huidige situatie
- Gemeentelijk (Beleidskader): in de gebouwde omgeving een energiebesparing van 3,5% p.j.[2], verdubbeling van zon op dak t.o.v. 2018: van 1405 naar 3400 adressen van woningen,
- Energieneutrale gemeentelijke gebouwen, aardgasvrij gemeentehuis.

2023

- Regionaal: Regionale Energie Strategie (RES 2.0) gereed
- Gemeentelijk (Beleidskader):
  - Transitievisie Warmte is gereed met route naar aardgasvrije wijken
  - In samenwerking met bewoners een energiebesparing van 2,4 % p.j. in de gebouwde omgeving
  - I.o.m. belanghebbenden kleinschalige duurzame elektriciteitsopwekking: naar 2200 adressen van woningen met zon op dak, kleinschalige wind- en zonprojecten op het land
  - Eigen organisatie: CO_2-footprint is opgesteld en de te nemen stappen naar een footprint van 0 zijn in beeld gebracht.

[2] In 2020 is de trend 1,9% p.j. t.o.v. 2014

Figuur 3. CO_2-uitstoot in Nieuwkoop naar sectoren.
In 2017 was het aandeel Gebouwde Omgeving 58%, Landbouw 52%, Verkeer en vervoer 31%, Industrie, Energie, Afval en Water 10%.
Bron: www.Klimaatmonitor.databank.nl van Rijkswaterstaat.

2.1.2 UITVOERING

Speerpunten samengevat
Speerpunten in de uitvoering van de opgave Energietransitie zijn:
1. Regionaal: opstelling en uitvoering Regionale Energie Strategie;
2. Gemeentelijk: verduurzaming gebouwde omgeving: gemeente breed met de Transitievisie Warmte, gebiedsgericht door nieuwe duurzame gebiedsontwikkeling en duurzame nieuwbouw en doelgroepgericht: verduurzaming bestaande bouw
3. Gemeentelijk: energietransitie bedrijven
4. Gemeentelijk: energietransitie maatschappelijke organisaties;
5. Gemeentelijk: stimuleren van kleinschalige duurzame elektriciteitsopwekking
6. Gemeentelijke organisatie: verduurzamen eigen organisatie en gebouwen (zie hoofdstuk II.6).

Aanpak per speerpunt
Speerpunt 1. De Regionale Energie Strategie Holland Rijnland
De Gemeente Nieuwkoop werkt samen met twaalf gemeenten uit de Leidse regio, Duin- en Bollenstreek en Rijn- en Veenstreek en met de Provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland en de Omgevingsdienst West-Holland aan de Regionale Energie Strategie (RES) van Holland-Rijnland.

In de eerste RES (RES 1.0) staan de doelstellingen voor 2030 voor de uitvoeringslijnen Energiebesparing, Warmte, Ruimte en Energie[3] en Mobiliteit. Voor Nieuwkoop heeft vooral de duurzame elektriciteitsproductie een grote impact op de ruimtelijke ordening. In aanloop naar de RES 1.0 heeft de raad besloten om de lokale doelen voor het thema energietransitie vast te stellen, onder de voorwaarde dat deze doelen blijven meebewegen met de wensen & bedenkingen en komende besluiten van onze gemeente over de (concept) RES.
Samengevat zijn hierin de volgende vier bedenkingen richtinggevend:

1. Ruimtelijke randvoorwaarden (waaronder natuur, recreatie en cultuurhistorische waarden) zijn bepalend of een gebied kansrijk is voor duurzame energieopwekking.
2. Plaatsing van windturbines en zonnevelden in Natura 2000 en NNN[4] gebieden is onacceptabel.
3. Het provinciale referentiebeeld wordt als onderlegger gebruikt om te komen tot een realistisch, regionaal en lokaal gedragen en participatiewaardige kaart.
4. Productie van duurzame elektriciteit langs grote infra mogelijk maken en dat allereerst langs N11, A4, A44 en N207.

De volledige wensen en bedenkingenlijst is te vinden in Bijlage III (ter informatie, niet ter besluitvorming).

In het bereiken van de opgave (zie Beleidskader Duurzaamheid) is de rol van de gemeente overwegend faciliterend. Zij moet het planologisch mogelijk maken dat duurzame elektriciteitsproductie in zoekgebieden mogelijk worden. De RES 1.0 wordt juridisch-planologisch verankerd in de Omgevingsvisie en omgevingsplannen. De RES 1.0 leidt tot een uitnodigingskader, met daarin ruimtelijke en sociaaleconomische randvoorwaarden, voor initiatiefnemers van wind- en/of zonnevelden binnen de aangegeven zoekgebieden. Dit kader wordt door de raad vastgesteld.

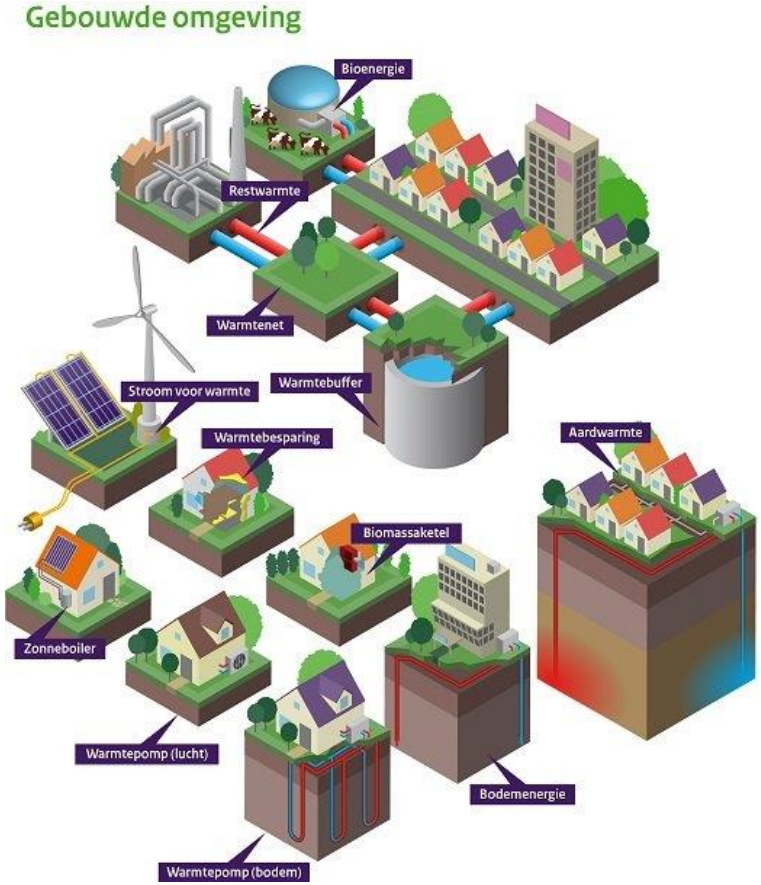
Speerpunt 2. Energietransitie gebouwde omgeving/Verduurzaming gebouwde omgeving
De gebouwde omgeving heeft in de gemeente Nieuwkoop het grootste aandeel in de CO_2-uitstoot (zie figuur 3) en heeft daarom in de aanpak van de gemeente de hoogste aandacht. In figuur 5. is te zien dat, binnen de gebouwde omgeving, woningen voor de meeste CO_2-uitstoot zorgen.

Hier wordt benadrukt dat de opgave energietransitie gebouwde omgeving breder is dan alleen de energietransitie. Ook klimaatadaptatie, circulaire bouw, het verhogen van de biodiversiteit, sociale aspecten, gezondheid en leefbaarheid spelen in de gebouwde omgeving een belangrijke rol.
Om de integrale aanpak te waarborgen, werkt de gemeente in de uitvoering gebiedsgericht en doelgroepgericht, waarin alle relevante beleidsthema's aan bod komen. In dat geval wordt gesproken van *verduurzaming* van de gebouwde omgeving.

1. Gemeentebreed: Transitievisie Warmte
In 2021 stelt de gemeente met partners de Transitievisie Warmte op waarin de route naar aardgasvrije wijken in 2050 wordt beschreven. In de visie komt aan de orde in welke volgorde de wijken worden benaderd en welke alternatieve warmtevoorziening economisch, technisch en organisatorisch per wijk het meest voor de hand ligt. Deze visie gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie van Nieuwkoop. Figuur 4. geeft een overzicht van de alternatieve warmtevoorzieningen die op dit moment in Nederland voor handen zijn.

[3] In de RES worden alleen grootschalige projecten voor duurzame elektriciteitsproductie beschouwd. Kleine windturbines, zonneparken en zonne-installaties op daken maken ***geen*** deel uit van de RES.

[4] NNN-gebieden maken onderdeel uit van Natuur Netwerk Nederland, het landelijk netwerk van natuur- en agrarische gebieden met speciale natuurkwaliteit. Ze vormen de basis van het natuurbeleid in Nederland. Natura 2000 zie voetnoot 19.

Figuur 4. Overzicht van alternatieve warmtevoorzieningen van de gebouwde omgeving in Nederland. Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (www.rvo.nl)

1. <u>Gebiedsgericht: nieuwe duurzame gebiedsontwikkeling en nieuwbouw</u>

De gemeente ziet toe op de wettelijke regels voor nieuwbouw. Bij uitgifte van eigen grond stuurt de gemeente ontwikkelaars en bouwers aan om aan BENG[5] al in 2020 te voldoen. Bij gebiedsontwikkelingen van omvang werkt de gemeente, aan de hand van participatieprocessen ("van buiten naar binnen") samen met stakeholders toe naar het vastleggen van de uitgangspunten waarbinnen deze ontwikkeling vervolgens kan gaan plaatsvinden.

a. De nieuwe wijk Buytewech-Noord wordt volgens een vijftal principes voor duurzaamheid, geïnspireerd door de Almere principes[6], ontwikkeld. Het is een experiment in het kader van de Omgevingswet, waarin toegewerkt wordt naar een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte (Omgevingsplan). Aan de hand van participatieprocessen heeft de gemeente verschillende duurzaamheidsvarianten uitgewerkt. De wijk wordt op verschillend vlak duurzaam ontwikkeld, zowel bouwtechnisch, als op gebied van de inrichting van de openbare ruimte (pilot klimaatadaptatie, verbetering biodiversiteit).

Ook sociaal vlak is aandacht door naast het ontwikkelen van een sociaal woonprogramma ook veel ruimte voor ontmoeting te creëren. In de voorfase van de ontwikkeling wordt onderzocht hoe de toename van stikstofuitstoot door middel van een maatregelenpakket gereduceerd kan worden. Er wordt onder meer 5,6 ha "stikstoflong" ontwikkeld, waarbinnen een klimaatbos en een voedselbos ter verbetering van de biodiversiteit.

[5] Vanaf 2021 gaat de nieuwe regelgeving BijnaEnergieNeutraalGebouw (BENG) voor nieuwbouw gelden. Sinds 1 januari 2018 geldt al Milieu Prestatie Gebouw (MPG), waarin regels voor materialengebruik zijn vastgelegd. Sinds 1 juli 2018 geldt voor nieuwbouw al aardgasvrij.

[6] De "Almere principes" zijn: 1. Koester diversiteit op sociaal, ecologisch en economisch gebied 2. Verbind plaats en context 3. Combineer stad en natuur 4. Anticipeer op verandering 5. Blijf innoveren 6. Ontwerp gezonde systemen 7. Mensen maken de stad.

b. De ontwikkeling van de woningbouwlocatie De Verwondering: het Noorder- en Zuidereiland, richt zich met name op duurzame inrichting van de openbare ruimte. Aandacht wordt met name besteed aan klimaatadaptatie (o.a. hittestress en waterberging) en verhoging van de biodiversiteit.
c. De gemeente biedt, vaak via het Omgevingsloket, met behulp van het Duurzaam Bouwloket advies aan zelfbouwers over duurzame bouw in brede zin.

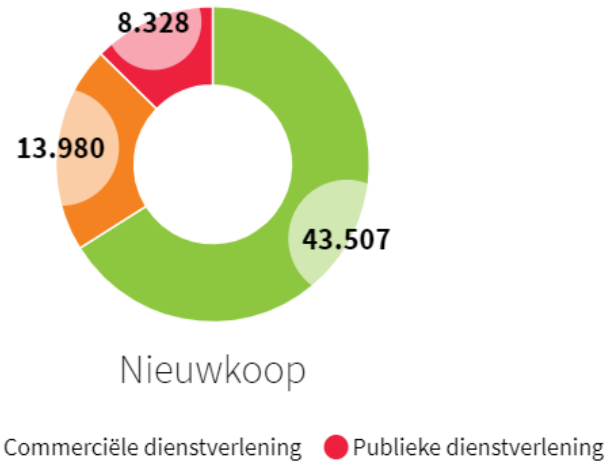
2. Doelgroepgericht: met bewoners

De gemeente stimuleert verduurzaming van bestaande woningen[7].

a. De gemeente is al gestart met wijkgerichte aanpakken energieneutraal´. Deze wijkaanpakken richten zich op voorlichting, het stimuleren van woningisolatie en het toepassen van een duurzame energievoorziening. De gemeente gaat dit verder voortzetten, jaarlijks organiseert zij één of twee wijkaanpakken in samenwerking met Duurzaam Bouwloket, een derde partij, met wijkambassadeurs[8] en energiecoaches of een lokale initiatiefnemer. Na vaststelling van de Transitievisie Warmte start de gemeente met “wijkaanpakken aardgasvrij-ready” om de bewoners voor te bereiden op wonen zonder aardgas.
b. Particuliere woningeigenaren biedt een Duurzaamheids-vouchers van 70 euro aan waarmee huiseigenaren kleine maatregelen kunnen nemen of een energiescan kunnen laten uitvoeren (RRE-regeling). Voor monumenteigenaren heeft de gemeente via haar Duurzaam Bouwloket spreekuren op afspraak en maatwerkadviezen ter beschikking.
c. Met woningbouwcorporaties maakt zij prestatieafspraken om het brede palet aan duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken.
d. In 2020 is een aanpak voor huurders voorbereid. De gemeenteraad heeft op 5 november 2020 het besluit genomen om Duurzaamheidsvouchers ook ter beschikking te stellen aan huurders. In samenwerking met woningbouwcorporaties en huurdersbelangenvereniging gaat de gemeente communicatie over verduurzaming voor huurders in gang zetten.
e. Energiecoaches worden gezocht en opgeleid. Door in te zetten op lokale coaches genereer je een discussie in de wijken over energiebesparing en worden inwoners geïnformeerd door iemand die ze kennen.

[7] In 2018 was van de woningvoorraad in Nieuwkoop 21% (ca. 2400) sociale huurwoningen en 7% (ca. 800) particuliere huurwoningen. In 2020 is de voorraad 11.498 woningen.

[8] Wijkambassadeurs zijn vrijwilligers uit de wijk afkomstig, bekend bij de wijkbewoners en in staat om een vertrouwensrelatie met de bewoners op te bouwen en draagvlak voor verduurzaming van de wijk te verwerven. Energiecoaches zijn vrijwilligers, bewoners van een wijk, zij kunnen huurders en eigenaren van woningen voorlichten over kleine maatregelen die zij kunnen nemen om het energie- en waterverbruik om laag te brengen.

Figuur 5. Hoeveelheid CO_2-uitstoot in 2018 van de gebouwde omgeving in Nieuwkoop in tonnen. Het aandeel van de woningen maakt twee derde deel uit van het totaal van de uitstoot in de gebouwde omgeving in Nieuwkoop. Bron: www.Klimaatmonitor.databank.nl van Rijkswaterstaat.

Speerpunt 3. Energietransitie met bedrijven

A. Er worden eisen gesteld aan bedrijven en organisaties aangaande energiebesparing en verduurzaming.
De instrumenten die de gemeente met de Omgevingsdienst West-Holland inzet om wettelijk verplichte doelen te halen, zijn:
   - voorlichting over en doen naleven van de Informatieplicht energiebesparing en Energiebesparingsplicht;
   - een stimuleringstraject verplichting label C kantoren.

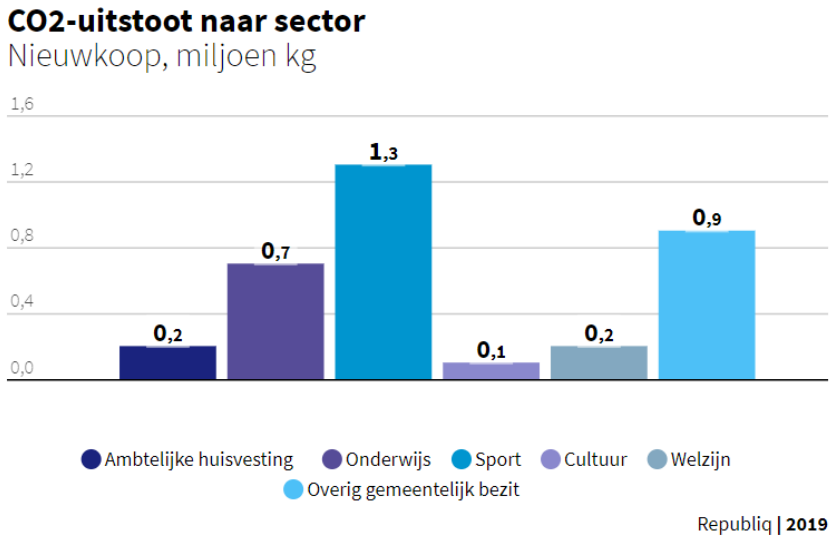
B. De gemeente stimuleert energiebesparing door bedrijven (MKB) middels het aanbieden van energiescans. Er zijn twee soorten energiescans beschikbaar:
   I. Energiescans inclusief begeleiding en advies op maat, maar exclusief monitoring, geschikt voor winkels en kleine horecagelegenheden. Hiervan zijn er 38 beschikbaar. Deze energiescan bevat een opname, advies op maat en begeleiding in de uitvoering van maatregelen.
   II. Energiescans inclusief begeleiding, advies op maat en twee jaar monitoring van de energiegegevens, geschikt voor grotere organisaties. Hiervan zijn er 12 beschikbaar. Deze energiescan bevat opname, advies op maat, koppeling met een slimme meter, monitoring van energiegegevens met koppeling met advies op maat en begeleiding in het nemen van maateregelen.
   In de aanpak is een communicatietraject, het opstellen van rapportage voor het bedrijf, een telefonische helpdesk en evaluatiegesprek inbegrepen. Er vindt terugkoppeling plaats om van te leren.

C. De gemeente is in overleg met de glastuinbouwsector Greenport Aalsmeer over de kansen voor de toepassing van onder meer geothermie en warmte-uitwisseling in de glastuinbouw.

Speerpunt 4. Energietransitie met maatschappelijke organisaties

A. De gemeentelijke gebouwen die gebruikt worden door maatschappelijke organisaties in Nieuwkoop stoten gezamenlijk 3,4 miljoen kg CO_2-uit (zie figuur 6). De gemeente stimuleert energiebesparing door maatschappelijke organisaties met gebouwen en accommodaties middels het aanbieden van energiescans. Er zijn twee soorten energiescans zonder en met begeleiding (zie tekst Energietransitie met Bedrijven). Via het Verenigingsloket kunnen de organisaties informatie inwinnen.

B. De Omgevingsdienst biedt zorginstellingen (“Care” en “Cure”) deelname aan de Green Deal Zorg aan. Zorgaanbieders zijn vaak grootverbruikers van energie, water en voedsel. Door een duurzame bedrijfsvoering kunnen ze op die terreinen veel winst behalen. Met de Green Deal kunnen de instellingen kennis uitwisselen, met het instrument Milieuthermometer Zorg kansen voor duurzaamheid en tevens geldbesparing in beeld brengen en voldoen aan de wetgeving.
C. Algemeen: In de Sportvisie Nieuwkoop die in 2021 wordt opgesteld en het Nieuwkoopse sportakkoord, worden onder meer aandacht besteed aan verduurzaming van sportverenigingen en hun accommodaties volgens de doelen van het Klimaatakkoord, het daaruit voortgekomen Sportakkoord en het gemeentelijk beleid en aanbod. In het Onderwijshuisvestingsplan speelt verduurzaming van huidige en nieuwe gebouwen en directe omgeving een belangrijke rol en wordt daar handen en voeten aan gegeven. Met de Vastgoednota ontwikkelt de gemeente beleid- en uitvoeringsplannen om al haar vastgoed, dus ook die in gebruik zijn bij maatschappelijke organisaties, op termijn te verduurzamen.

Figuur 6. CO_2-uitstoot gemeentelijke gebouwen maatschappelijke organisaties.
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/energietransitie

Speerpunt 5. Kleinschalige duurzame elektriciteitsproductie
De duurzame elektriciteitsproductie is zowel een landelijke, regionale als een lokale opgave. De regionale opgave wordt vertaald in de aanpak van de Regionale Energie Strategie (RES). Zie voor meer informatie daarover in deze paragraaf bij speerpunt 1.

De lokale aanpak wordt hieronder beschreven. Uiteraard raken de twee opgaven elkaar, maar omdat de RES-aanpak nog niet duidelijk is, werkt de gemeente verder met een lokale aanpak, zonder daarmee de invulling van regionale opgave in de weg te zitten.

De gemeente streeft naar verdubbeling van zonne-energieopwekking op daken van woningen in Nieuwkoop (figuur 7). Dat is iets hoger dan het Nederlands gemiddelde: in Nederland gemiddeld 9,3%. Zon op dak zal gepromoot worden. Particulieren kunnen gebruik maken van

BTW aftrek van 21% en van de mogelijkheid om “Zon op andermans dak” te nemen via de Postcoderoosregeling[9]. Energiecoöperaties in Nieuwkoop kunnen daarin faciliteren. De gemeente heeft het voornemen een collectieve inkoop zonnepanelen i.s.m. partners te starten in 2021.

Figuur 7. Zonnepanelen op nieuwbouwwoningen is steeds gangbaarder.

De gemeente gaat in gesprek met LTO-noord die een rol spelen wil in de duurzame energieopwekking, mits hiervoor draagvlak is. Zowel op het dak als binnen het bouwvlak is kleinschalige duurzame elektriciteitsproductie te realiseren. Gedacht wordt aan zon op dak en kleine windmolens. Er zal een peiling worden gedaan naar het draagvlak voor kleine windmolens in tweede of het derde kwartaal van 2021. LTO-noord heeft een zonneladder ontwikkeld, die overeenkomt met die provincie Zuid-Holland hanteert.

Figuur 8. Raadsbezoek aan agrarisch bedrijf in Rijpwetering, september 2019. Foto: Philippine van der Kleij.

De gemeenteraad is in 2019 op bezoek geweest bij een locatie waar een kleine circulaire windmolen bij een agrarisch bedrijf stond opgesteld (zie figuur 8). Na dit bezoek heeft de raad een motie ingediend. De gemeente gaat naar aanleiding van de motie een

[9] De Postcoderoosregeling, of officieel: de Regeling Verlaagd Tarief, is een fiscale regeling die korting op de energiebelasting biedt. Meer informatie over de regeling in het kort: https://www.hieropgewekt.nl/kennisdossiers/postcoderoosregeling-regeling-in-het-kort

draagvlakmeting voor deze kleine turbines[10] onder bewoners van Nieuwkoop verrichten.

De gemeente bespreekt met initiatiefnemers initiatieven op gebied van duurzame energieopwekking en behandelt principeverzoeken. Op dit moment kan ze principeverzoeken niet goed behandelen, aangezien een kader om verzoeken te kunnen beoordelen, ontbreekt. Het bestemmingsplan buitengebied voorziet nog niet in kleine of grote windturbines en zonneparken. Zij gaat daarom spoedig aan de slag met het opstellen van een afwegingskader om tot zorgvuldige besluitvorming te kunnen komen. In het afwegingskader zal in ieder geval meegenomen worden welke waarden als gevolg van het initiatief zullen afnemen en welke toenemen en of deze balans in evenwicht is dan wel positief uitslaat. De voorkeur zal uitgaan naar multifunctionele projecten waarbij behalve energieopbrengst ook andere waarden worden toegevoegd, zoals bijvoorbeeld op gebied van circulaire economie, klimaatadaptatie, (landbouw)economie, natuur, landschap en dergelijke. Ook inpasbaarheid in de huidige bestemming (gezien locatie, omvang, inrichting, al of niet tijdelijk, provinciaal beleid) en participatie en draagvlak van belanghebbenden zullen van belang zijn in de afweging.

Figuur 9. Foto-impressie van de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop. Foto: Gebiedscoöperatie Nieuwkoop.

De gemeente werkt samen met de energiecoöperaties in Nieuwkoop. Bijzonder actief is de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop[11], die niet alleen postcoderoosprojecten ontwikkelt, maar in brede zin wil verbinden en versnellen (zie foto, figuur 9). De gemeente voert regelmatig overleg met de coöperatie. Als voorbeeld heeft de gemeente een deel van het

[10] Masthoogte 15 meter, rotordiameter 12 meter, vermogen 15 kW, opbrengst gemiddeld 33.000 kWh/jaar, levensduur >20 jaar https://www.eazwind.com

[11] De Gebiedscoöperatie Nieuwkoop is een organisatie, opgericht door en voor burgers, bedrijven en organisaties, die brede duurzaamheidsdoelstellingen nastreeft. Zij werkt samen in een netwerk van andere energiecoöperaties die in Nederland actief zijn om expertise verder te ontwikkelen. Zij heeft onder meer tot doel om postcoderoosprojecten op te zetten. https://gcnieuwkoop.nl/

dak van de brandweerkazerne beschikbaar gesteld aan de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop voor het plaatsen van zonnepanelen.

2.1.3 DOORKIJK 2022-2024

In 2022-2024 gaat de gemeente met partners en bewoners verder met het bereiken van de energietransitie. In 2024 maakt ze de stand op en bereidt voor de volgende periode zo nodig een aanpassing van de aanpak voor. In ieder geval ligt in het verschiet: de uitvoering van de Transitievisie Warmte, de opstelling van de RES 2.0 en het omgaan met initiatieven van derden op gebied van duurzame elektriciteitsproductie aan de hand van een vastgesteld afwegingskader. Verder gaat de gemeente door met het werken aan verdubbeling van zon op daken, energiebesparing, wijkaanpakken en communicatie met inwoners in samenwerking met diverse partners.

2.2 KLIMAATADAPTATIE

2.2.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 met 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf II.2 wordt beschreven. Omdat de verandering van het klimaat doorzet en het tempo en de gevolgen nog niet exact bekend zijn, is aandacht hiervoor een blijvende opgave.

2050
- De gemeente is klimaatbestendig en waterrobuust (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en Beleidskader)

2030
- De gemeente is klimaatbestendig en waterrobuust (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en Beleidskader)

2024
- De klimaatadaptatiestrategie krijgt in beheerplannen, projectplannen en visies een plaats.
- Klimaatadaptief handelen is verankerd in de gemeentelijke werkwijze (Bestuursovereenkomst Deltaprogramma en Beleidskader)

Toelichting
Als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen (zoals CO_2 en methaangas), stijgt de temperatuur op aarde. De gevolgen hiervan worden steeds duidelijker en de verwachting is dat er steeds meer extreme weersomstandigheden zullen voorkomen. Zo zullen in Nederland naar verwachting meer hoosbuien voorkomen, waarmee de kans op wateroverlast of overstromingen toeneemt (zie figuur 10). Ook komen meer en langere periodes van droogte voor die zorgen voor verlaging van de grondwaterspiegel, verzilting van rivieren en schaarste van drinkwater. Door meer zomerse en tropische dagen zal hittestress in de gebouwde omgeving vaker voorkomen. De klimaatscenario's van het KNMI geven aan welke klimaatveranderingen in Nederland in de toekomst plausibel zijn.

Figuur 10.

Wateroverlast komt steeds vaker voor, zo ook in Nieuwkoop.

Bron: gemeente Nieuwkoop.

2.2.2 UITVOERING

Speerpunten samengevat

Op basis van het Rijksprogramma 'Deltaplan Ruimtelijke adaptatie' bereidt de gemeente de buitenruimte voor op de klimaatverandering. Speerpunten in de uitvoering van de opgave Klimaatadaptatie zijn het opstellen van een Klimaatadaptatiestrategie in samenwerking met partners, het realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste openbare ruimte, het inzicht krijgen in de gevolgen van periodieke grondwaterdaling en het stimuleren van bewustwording van bewoners, organisaties en bedrijven van de noodzaak ons aan te passen aan de klimaatverandering die gaande is.

Aanpak per speerpunt

Speerpunt 1. Klimaatadaptatiestrategie

De klimaatopgave ziet de gemeente als een gezamenlijke opgave van de waterschappen, de provincie, landbouwsector, woningbouwcorporaties, bedrijven, inwoners en gemeente. De komende jaren zijn met name gericht op het tot stand brengen van een effectieve samenwerking tussen deze partijen en op bewustwording voor het klimaat/waterrobuust handelen. De gemeente stelt met partijen een klimaatadaptatiestrategie op. In het Gemeentelijk Rioleringsplan, de diverse beheer- en beleidsplannen, projectplannen als ook woningbouwprogramma's zal klimaatadaptatie een plaats krijgen. Op deze manier zal de strategie verankerd zijn in ons handelen. Deze strategie zal worden opgesteld in 2024. Dat is een natuurlijk moment in relatie tot de bestaande beleids- en beheer plannen.

Speerpunt 2. Klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting openbare ruimte

De gemeente handelt klimaatadaptief vanaf 2020 in alle programma's en projecten om in 2050 volledig klimaatbestendig te zijn. Ze gebruikt meekoppelkansen bij grootonderhoud en projecten. Ze beperkt wateroverlast en probeert schade te voorkomen door de riolering en samen met de waterschappen het watersysteem, zo in te richten dat regenpieken kunnen worden opgevangen. Omdat de capaciteit van de riolering gelimiteerd is en de riolering niet onbeperkt kan worden vergroot, zoekt de gemeente ook naar mogelijkheden om bovengronds berging en/of afvoer te creëren naar nabij oppervlaktewater en/of groenvoorzieningen. Inzicht in de bovengrondse afstroming is hierbij steeds belangrijker. In de uitvoering maakt de gemeente gebruik van de recent uitgevoerde stresstesten.

Speerpunt 3. Inzicht in de gevolgen van grondwaterdaling

In verband met de langere perioden van droogte, daalt de grondwaterspiegel. De gemeente gaat de komende jaren onderzoeken welke effecten dit heeft en welke maatregelen genomen kunnen worden.

Speerpunt 4. Stimuleren bewustwording

Behalve het creëren van ruimte voor het bergen, vasthouden en afvoeren van water, stimuleren we inwoners en bedrijven om dit ook te doen op eigen terrein. Met onze inwoners zullen we de komende jaren optrekken om de wateroverlast- en onderlast te beperken. Hiervoor zal de gemeente allereerst inzetten op informeren, faciliteren en voorlichten. We maken hiervoor gebruik van de tools van 'Operatie Steenbreek'. Dit is een organisatie die zich landelijk inzet voor het minder 'verstenen' van de buitenruimte en tuinen. Door met elkaar minder 'verstening' na te streven bieden we het regenwater te kans om lokaal te infiltreren zodat overlast en verdroging wordt tegengegaan. Door meer groen in de buitenruimte toe te voegen zorgen we tevens voor een aantrekkelijke flora en fauna en bieden we schaduwplekken in tijden van hitte.

2.3 CIRCULAIRE ECONOMIE

2.3.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 met 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf II.3.2 wordt beschreven.

2050
- Volledig circulaire economie in Nieuwkoop en gemeente koopt 100% circulair in (Beleidskader)

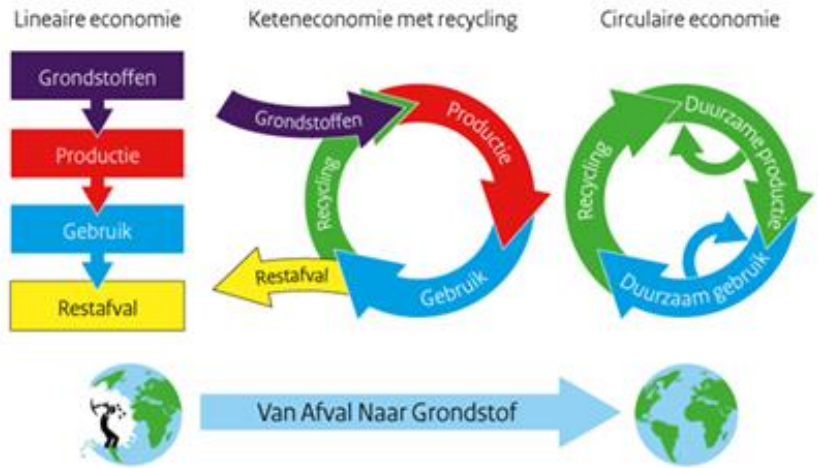
2030
- 50% minder gebruik primaire grondstoffen in Nieuwkoop en richting 50% circulaire inkoop (Beleidskader)

2025
- max. 30 kg restafval bij huishoudens per inwoner per jaar (Afvalbeleidsplan, conform Van Afval naar Grondstof)

2023
- 75% afvalscheiding (reeds gehaald), max. 100 kg restafval per inwoner per jaar, 10% circulaire inkoop en circulaire bouw door de gemeentelijke organisatie, enkele proeftuinen gerealiseerd voor het bevorderen van circulaire economie in Nieuwkoop (Beleidskader).

2.3.2 UITVOERING

Speerpunten samengevat
De speerpunten tot en met 2024 op gebied van stimuleren van circulaire economie (zie figuur 11) zijn: het opstellen en uitvoeren van circulair afvalbeleid voor inzameling huishoudelijk afval, het promoten van circulair afvalbeleid bij andere organisaties, samenwerken met het bedrijfsleven om op weg te gaan naar een circulaire economie, het delen van kennis en kunde door aan te sluiten bij diverse programma's, het ontwikkelen van circulaire bouw en sloop wanneer de gemeente bouwheer is en zorgen dat 10% van de inkoop circulair is en de gemeente in sommige gevallen als "launching customer"[12] kan optreden.

Figuur 11. Transitie van een lineaire economie naar een circulaire economie. In een circulaire economie worden kringlopen gesloten en blijft de waarde van grondstoffen, onderdelen en producten behouden. Bron: Programma van Afval naar Grondstof (VANG).

[12] Een "launching costumer" is een publieke opdrachtgever die actief de ontwikkeling en toepassing van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke opgaven stimuleert en bijdraagt aan verdere opschaling ervan (bron: Pianoo, Expertisecentrum aanbesteden).

Aanpak per speerpunt

Speerpunt 1. Circulair afvalbeleid

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Zij heeft hiervoor circulair afvalbeleid vastgesteld met het Afvalbeleidsplan "Afval scheiden loont". Hierin zijn de VANG[13]-doelstellingen opgenomen. Begin 2020 is ze gestart met afvalinzameling op basis van DIFTAR-systeem[14]. De doelstelling 75% afvalscheiding bij huishoudens is in 2020 gehaald. De tweede doelstelling: 100 kg restafval per inwoner per jaar, komt binnen bereik. De doelstelling voor 2025 (max. 30 kg restafval per inwoner per jaar) is de volgende stap. De kwaliteit van de apart ingezamelde stromen als PMD[15], papier en GFT[16]-afval vraagt aandacht. Sinds 2018 heeft de gemeente een nieuwe Milieustraat waar alle mogelijke stromen geaccepteerd kunnen worden.

Speerpunt 2. Stimuleren van scheiden van afval en voorkomen van zwerfafval

Als vervolg op Afval Scheiden Loont en de Afvalvrije school loopt in Nieuwkoop het project Sport Schoon. Sportverenigingen houden niet alleen hun eigen terrein schoon, maar adopteren ook hun directe omgeving. Voor jeugdteams is een beloning te verdienen en de vereniging mag het PMD aanbieden in de route van onze inzameldienst. De gemeente gaat in gesprek met Cyclus of het scheiden van afval door kerken en verenigingen gedaan kan worden.

Speerpunt 3. Samenwerken voor een circulaire economie

In samenwerking met het bedrijfsleven, organisaties en bewoners werkt de gemeente aan het opzetten van proeftuinen om uit te vinden hoe een circulaire economie tot stand te brengen is.

Het vraagt een grote inspanning van alle betrokkenen in de gehele keten van grondstoffen winning, productie, logistiek, consumptie en afvalverwerking om de lineaire economie te veranderen in een circulaire. Met name het meer lokaal produceren en consumeren van streekeigen producten verdient aandacht, waardoor minder transportbewegingen nodig zijn en de lokale economie wordt gestimuleerd.

Voorbeelden van samenwerking:

a. Aan de Klimaattafel Nieuwkoop gaan de deelnemers uit alle gelederen, inclusief de gemeente, op zoek naar kansen voor het vinden en uitwerken van verdienmodellen die de transitie van lineaire economie naar een circulaire economie in gang zetten. Diverse Nieuwkoopse bedrijven hebben initiatieven ontwikkeld. De gemeente denkt mee met initiatiefnemers en steunt initiatieven waar nodig en zinvol. Om enkele voorbeelden te noemen:
b. De Vereniging Ondernemers Nieuwkoop (V.O.N.) start in samenwerking met de gemeente, externe deskundigen en de Gebiedscoöperatie pilot(s) op gebied van circulaire economie. Op een locatie worden data van grondstoffenstromen, energieverbruik, vervoer en inzet van arbeid met de ondernemers die willen meedoen, verzameld. Vervolgens wordt met hen kansen voor het delen van goederen, diensten en mogelijk personeel besproken. Als tweede prioriteit wordt bekeken of "Parksharing" (het delen van producten, machines, ruimte en personeel) onderdeel kan worden van de aanpak.
c. De landbouworganisaties LTO Noord en Glastuinbouw Nederland hebben in de consultatieronde van het Beleidskader Duurzaamheid Nieuwkoop in januari 2020

[13] De inzameling van huishoudelijke afval is een taak van de gemeente. Zij heeft in 2019 het Afvalbeleidsplan Afval scheiden loont vastgesteld met de VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstellingen, te weten: 75% afvalscheiding en max. 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

[14] DIFTAR staat voor gedifferentieerde tarieven voor afval dat aangeboden wordt door een huishouden. Als een huishouden minder afval aanbiedt, wordt een lager tarief gerekend.

[15] Plastic, metaal en drankkartons (PMD)

[16] Groente, fruit en tuinafval (GFT)

aangegeven dat zij de verbreding van de landbouw willen onderzoeken als mogelijkheid voor een toekomstbestendige en levensvatbare landbouw in Nieuwkoop. De Greenport Aalsmeer, Groene Hart Werkt!, onderzoeksprogramma Weidse vergezichten van Accez en Herenboeren zijn op zoek naar nieuwe verdienmodellen voor de landbouw. De gemeente heeft voor deze ontwikkeling grote interesse, omdat verbreding van de landbouw goed kan samengaan met het versterken van de landbouw en de ontwikkeling van andere waarden en functies in het gebied, zoals wonen, recreatie en het bieden van gezond voedsel. En om problemen zoals bodemdaling en stikstofproblematiek beter te kunnen weerstaan. Indien synergie ontstaat, kunnen functies en waarden elkaar zelfs onderling versterken. Kansen liggen ook in kringlooplandbouw en “local to local” voedselproductie, om de lokale economie te steunen in relatie tot gezondheidsbeleid en verlaging van de milieubelasting door de kortere afstanden van productie naar consument.

d. In 2019 organiseerde de Duurzaamheidscentrale en de V.O.N. een bijeenkomst over circulariteit, vele bedrijven presenteerden daar hun inzet voor een circulaire economie. TN Plastics en Koeleman Plants BV werken samen in onder meer warmte-uitwisseling en uitwisseling van arbeidskrachten. Ze zijn verbonden aan het ACCEZ-programma[17] (het Groene Hart is een pilotregio). Het laatste bedrijf heeft Local2local Circular Orchids ontwikkeld met cofinanciering van de gemeente, het businessmodel dient als voorbeeld voor de tuinbouwsector.
e. Natuurmonumenten heeft een prototype product ontwikkeld uit riet dat bij onderhoud vrijkomt (zie figuur 12), dat gebruikt kan worden bijvoorbeeld in beschoeiing of voor bankjes.

Speerpunt 4. Kennis delen

In het samenwerkingsverband Groene Hart Werkt! worden informatie en goede voorbeelden gedeeld, zoals Circotracks, een systematiek die er op gericht is om bedrijven te laten meedenken over waardeverlies in de keten en reststromen. In 2020 is de Circotrack voor kaasbedrijven gestart. Daarnaast wisselen gemeenten in de regio Omgevingsdienst Midden Holland, Holland Rijnland en in de Provincie Zuid-Holland ervaringen uit. De gemeente Nieuwkoop neemt deel aan “Groene Hart werkt!” waaronder CIRCO track, werkgroep circulaire economie o.l.v. Omgevingsdienst Midden-Holland en “Zuid-Holland Circulair” van de Provincie Zuid-Holland.

Speerpunt 5. Circulair inkopen

Bij inkooptrajecten bekijkt de gemeente de mogelijkheden om circulair in te kopen voor de productgroepen die zich daar voor lenen en waar innovaties gaande zijn. De gemeente kan, indien mogelijk en nuttig, fungeren als een opdrachtgever die actief een innovatieve oplossing toepast of deze opschaalt om zo bij te dragen aan een economie die innoveert en verduurzaamt, ofwel een “launching customer”, Wanneer de gemeente bouwheer is, zet zij zich in voor de realisatie van circulaire bouw.

[17] Het ACCEZ-programma (Accelerating Circular Economy Zuid-Holland) van de Provincie Zuid-Holland koppelt wetenschapsinstituten met het bedrijfsleven voor innovatie op gebied van duurzaamheid.

2.3.3 DOORKIJK 2022-2024

Tijdens het symposium ”Het Groene Hart circulair” op 28 november 2016 verklaart Wiebe Draijer van de raad van bestuur van de Rabobank dat de meeste groei te halen in de conversie van lineaire economie naar een circulaire. De regiostudie ’t Groene Hart Circulair van Metabolic laat zien dat er in het Groene Hart volop mogelijkheden zijn. In 2022 t/m 2024 bekijkt de gemeente welke resultaten zijn gekomen uit de pilots of deze kunnen worden opgeschaald en of er nieuwe kansen liggen om als pilot op te pakken. De gemeente houdt daarbij rekening met de gevolgen van de Coronacrisis en zoekt met het bedrijfsleven naar het juiste moment om acties in gang te zetten.

Figuur 12. Rietonderhoud in de Nieuwkoopse Plassen. Bron: www.natuurmonumenten.nl

2.4 VERGROTEN BIODIVERSITEIT

2.4.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 met 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf II.4.2 wordt beschreven.

2050
- Continu: behouden en vergroten van de biodiversiteit (Natuurvisie Rijk, Beleidskader)

2030
- Continu: behouden en vergroten van de biodiversiteit door onder meer verbeteren van het habitat (de woonplaats) van plant- en diersoorten en de samenhang hiertussen (het ecosysteem) (Natuurvisie Rijk, Beleidskader)

2023
- Meer ruimte voor natuur en biodiversiteit in landelijk gebied, dorpen, op bedrijventerreinen en natuurterreinen en ecologische verbindingen versterken. Meer en biodiverser groen en kleur (bloemen, bessen) in openbaar gebied realiseren.
- Planologisch medewerking verlenen aan het verbinden van natuurgebieden en waar mogelijk het vinden van oplossingen voor de te hoge stikstofbelasting van de natuur. (Beleidskader)

2.4.2 UITVOERING

<u>Speerpunten samengevat</u>
De gemeente ziet behoud en versterking van de natuurwaarden in Nieuwkoop als één van de belangrijkste opgave. Niet alleen biedt het landschap, dat uit veengebied, polders, moerassen en plassen bestaat, veel potentie voor de natuur. De natuur biedt ook veel voor de mensen die er wonen en werken. Een derde van de gemeente bestaat uit Natura2000gebied[18]. Mede daarom voelt de gemeente een grote verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het versterken van de natuurwaarden en de potentie voor het vergroten van de biodiversiteit[19]. Niet alleen in deze hoogwaardige Natura2000 gebieden, maar ook in het landelijk gebied, in de dorpen en op de bedrijventerreinen.

De gemeente zet hierop in door het vergroten van de biodiversiteit integraal mee te nemen in alle relevante beleidsplannen en deze te realiseren door uitvoering van de bijbehorende uitvoerings- en beheerplannen. Daarnaast agendeert de gemeente de ambitie in overleggen met stakeholders, zoals natuurorganisaties, waterbeheerders, landbouworganisaties, het bedrijfsleven, organisaties op gebied van recreatie en toerisme, woningbouwcorporaties en onderwijsinstellingen. Ten derde betrekken gemeente en partners, inwoners en ondernemers in de opgave door hen voorlichting, educatie en activiteiten te bieden. De communicatieboodschap wordt zoveel mogelijk gecombineerd met de

[18] Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden onderdeel van het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa te behouden. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. In deze gebieden gelden de regels volgens de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, die zorgen voor zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming.

[19] Biodiversiteit: wat is het en waarom moeten we er ons voor inzetten: op www.samenvoorbiodiversiteit.nl toelichting door David Attenborough in het filmpje “Our Planet” of klik op https://youtu.be/SfUuGzcAvfE

voorlichting over klimaatadaptatie, aangezien met deze doelstelling veel raakvlakken zijn. Voor jongeren worden diverse activiteiten op natuur- en milieueducatie uitgevoerd. Ten vierde gaat de gemeente onderzoeken wat zij kan doen om de stand van zaken en het verloop van de natuurkwaliteit in de gemeente Nieuwkoop in kaart te brengen. Tenslotte heeft het vinden van oplossingen voor de stikstofproblematiek bij de gemeente de hoogste aandacht.

Aanpak per speerpunt

Speerpunt 1. De gemeente neemt biodiversiteit integraal mee in beleids- en beheerplannen

Het vergroten van de biodiversiteit draagt niet alleen bij aan een meer robuuste natuur, maar ook aan het verhogen van de woonkwaliteit, gezondheid van mens en dier, een landbouw met een gezond economisch perspectief, het versterken van de recreatiefunctie en het realiseren van de klimaatadaptatie-opgave (zie voor meer achtergrond het Beleidskader Duurzaamheid).

Daarom zorgt de gemeente dat de opgave biodiversiteit in de volgende beleidsplannen duidelijk terugkomt:

a. Omgevingsvisie en omgevingsplannen/bestemmingsplannen
b. Plan Recreatie en toerisme
c. Woonvisie en prestatieafspraken woningbouwcorporaties
d. Beleids- en beheerplan openbaar groen
e. Beleids- en beheerplan waterpartijen
f. Stedenbouwkundige plannen
g. Integraal Onderwijshuisvestingsplan

Vervolgens worden de beleids- en beheerplannen vertaald naar activiteiten. Aan deze activiteiten zal de gemeente bekendheid geven, zodat deze voor bewoners en gebruikers zichtbaar worden.

Rol van de gemeente op ander vlak

In het kader van de Wet Natuurbescherming die sinds 1 januari 2017 van kracht is, heeft de gemeente een signaleringsfunctie en volgt de gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud. Een andere belangrijke rol die de gemeente kan spelen, is het verlenen van planologische medewerking aan het verbinden van natuurgebieden, waardoor de natuur wordt versterkt. Een voorbeeld is de verbinding tussen Ruygenborg 1 en de Groene Jonker door de realisatie van Ruygenborg 2.

Een belangrijk document vormt het Beleids- en beheerplan Openbaar Groen. Het beheer van de gemeente is gericht op waar mogelijk de realisatie van meer areaal en biodiverser openbaar groen, inclusief schuil- en rustplekken, en het daarop toegesneden inrichting en beheer (zie fig. 13). Zij hanteert hiervoor de Meetlat Biodiversiteit in de praktijk. Zij zet bijvoorbeeld in op ecologisch maaibeheer, realiseert bloemrijke bermen, geleidelijke overgangen voor de natuur van landelijke gebied naar gebouwde omgeving en natuurvriendelijke oevers waar mogelijk.[20] Verder zet de gemeente zich in om het aantal en de diversiteit van bomen te laten toenemen.

Een belangrijk nieuw thema is natuurinclusief bouwen[21]. De gemeente stuurt bij diverse projecten aan op natuurinclusief bouwen en meer ruimte voor de natuur. Als voorbeeld wordt dit bij de bouw van de gemeentewerf meegenomen evenals door de deelnemers aan de ontwikkeling van de Paradijsweg. Ook het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs neemt natuurinclusief bouwen mee, bijvoorbeeld door (blauw)groene schoolpleinen, insectenhotels en groene wanden als wensbeeld voor te stellen.

[20] Andere voorbeelden: zo mogelijk op het om en om knotten van wilgen, proef met het fermenteren van maaisel. Om de teloorgang van insecten te stoppen, heeft de gemeente 11 insectenhotels en in samenwerking met IVN en de vlinderstichting een vlinderidylle aangelegd. Voor vogels heeft ze nestkasten uitgedeeld en geplaatst.

[21] Natuurinclusief bouwen is een vorm van duurzaam bouwen waarbij zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden.

Figuur 13. Op 30 oktober 2019 zaaide wethouder Ingwersen een vlinderidylle aan de Dennenlaan in de kern Nieuwkoop in.

Het Programmateam Duurzaamheid van Nieuwkoop zal bij herziening van beleidsplannen en andere (relevante) activiteiten die de gemeente uitvoert aandacht vragen voor verhoging biodiversiteit en met een team deskundigen, aanwezig in de organisatie, hierop adviseren.

Speerpunt 2. Het agenderen van biodiversiteit in overleg met stakeholders

Met stakeholders worden in reguliere overleggen het onderwerp vergroten biodiversiteit aan de orde gesteld.

a. Met woningbouwcorporaties wordt - volgens afspraak in de Prestatieafspraken - natuurinclusief bouwen onderdeel van de aanpak.
b. Met waterbeheerders wordt besproken welke behoeften zij hebben om de doelstellingen op het verbeteren van de (ecologische) waterkwaliteit dichterbij te brengen en op welke wijze de gemeente hieraan kan bijdragen.
c. Met Natuurmonumenten gaat de gemeente op zoek naar kansen voor win-win op het gebied van waterberging en buffer voor droogteperioden (i.s.m. waterbeheerders), versterking natuurontwikkeling, recreatie, versterking bekendheid van en zorg voor Natura 2000-gebieden en circulaire economie. Als voorbeeld kan samenwerking op gebied van otterpassages en overige faunapassages aan de orde komen.
d. De gemeente is deelnemer aan Groene Cirkels Bijenlandschap (opgezet door Heineken, de provincie Zuid-Holland en een aantal gemeenten) en voert diverse acties uit in dit kader.

Speerpunt 3. Het betrekken van bewoners voor biodiversiteit

Voor bewoners zet de gemeente in op voorlichting en samenwerking. In haar communicatieboodschap gaat ze in op het belang, de mogelijkheden en wat bewoners kunnen bijdragen. Zij doet dit per activiteit, wanneer dit aan de orde is. In 2020 is ze, onder de vlag van Operatie Steenbreek verschillende activiteiten op gebied van klimaatadaptatie gestart, waarin biodiversiteit wordt meegenomen. Verder is er aandacht in de gebouwde omgeving voor aanleg van nestkasten, bijenhotels en bloemrijk gras. Als er kansen liggen, neemt de gemeente natuurorganisaties, zoals Natuurmonumenten,

Staasbosbeheer of IVN[22], mee in de plannen/uitvoering. Meer aandacht kan besteed worden aan de waarde van de natuur voor Nieuwkoop, de aanwezigheid van de internationaal belangrijke natuurgebieden en de regels die er zijn om zorgvuldig met de natuur om te gaan. De organisaties hebben een belangrijke rol hierin. De gemeente werkt met hen samen door tijdens acties hun communicatieboodschappen te versterken.
De gemeente financiert natuur- en milieueducatie (NME) voor scholieren. Zij onderhoudt contact met onderwijsinstellingen over het pakket van NME-activiteiten en of deze naar tevredenheid wordt uitgevoerd.

Speerpunt 4. Monitoring van biodiversiteit
Nieuw is de activiteit “Opzetten van een aanpak op monitoring van de biodiversiteit in Nieuwkoop”. De gemeente beschikt nu niet over een samenhangende aanpak op monitoring. Landelijk zijn er diverse tools en methodes, maar is er nog geen eensluidende aanpak. Nieuwkoop heeft een globale inventarisatie gedaan bij de uitwerking van de nieuwe Wet Natuurbescherming. In de Nieuwkoopse Plassen wordt door Natuurmonumenten inventarisaties gedaan, onder andere met inzet van deskundige vrijwilligers. Daarom is het van belang om gezamenlijk met betrokken partners in Nieuwkoop vast te stellen wat een haalbare en gedragen methodiek voor monitoring van de biodiversiteit in Nieuwkoop zou zijn. De gemeente gaat onderzoeken of in samenwerking met partners een gezamenlijke monitoringsaanpak op te zetten is.

Speerpunt 5. Stikstof aanpak
Sinds het moment dat de Raad van State op 29 mei 2019 het Programma Aanpak Stikstof (PAS) onverbindend heeft verklaard, wordt op alle niveaus, Europees, nationaal, provinciaal, lokaal en op gebiedsniveau naarstig gezocht naar oplossingen. De hoge uitstoot van stikstof in Nederland treft de natuur hard. De stikstofdepositie op natuurgebieden in Nederland wordt nu zowel aan de bron- als aan de effectkant aangepakt. Bronmaatregelen moeten zorgen voor terugdringing van de uitstoot, met name door de landbouw, het verkeer en de industrie. De effectaanpak bestaat uit natuurherstelmaatregelen die moeten leiden tot het terugdringen van de schade aan de natuur en het versterken ervan.
De provincie voert de regie over de gebiedsgerichte aanpak. Het Nieuwkoopse Plassengebied heeft binnen Zuid-Holland topprioriteit. Voor het Nieuwkoopse plassengebied moet, net zoals voor elk stikstofgevoelige Natura2000-gebied binnen Nederland, het specifieke stikstofprobleem in beeld gebracht en opgelost worden. Dit vraagt breed commitment van overheden, beheerders, eigenaren en gebruikers. Om dit te bereiken is een gebiedsproces gestart met de burgemeester van de gemeente Nieuwkoop als voorzitter van het bestuurlijk overleg. Doel van deze “gebiedsgerichte aanpak” is om tot een maatregelenpakket en afspraken te komen die aantoonbaar tot een structurele verbetering van de natuur leiden. Deze moeten onder andere geborgd worden in (omgevings)beleid en regelgeving.
Alleen zo kunnen gebieden op termijn “van het slot” en ontstaat er weer ruimte voor nieuwe activiteiten en ontwikkelingen. De gemeente Nieuwkoop zal zich bestuurlijk en ambtelijk intensief blijven inzetten in het stikstofdossier (fig. 14).

[22] Het IVN is het instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. Lokale afdelingen die actief zijn in Nieuwkoop zijn IVN Nieuwkoop en IVN Alphen. IVN beheert de Heemtuin en de natuurspeeltuin en heeft het gebouwtje de Stal als thuisbasis.

2.4.3 DOORKIJK 2022-2024

De gemeente blijft ook in de jaren 2022 t/m 2024 werken aan de opgave “Vergroten van de biodiversiteit”. De bovengenoemde activiteiten zet zij door. Indien er uit monitoringsgegevens blijkt dat bepaalde soorten of ecosystemen bedreigd worden, zal de gemeente in samenwerking met partners daar extra actie op in zetten. Indien er successen geboekt worden, zal ze dit bekend maken.

Fig. 14 Op 9 september 2020 waren wethouder Guus Elkhuizen en Paul Rijken van de Land- en Tuinbouw Organisatie Noord op bezoek bij minister van Landbouw, Natuur en Visserij Carola Schouten, om de oplossing van Nieuwkoopse boeren voor de stikstofcrisis aan te bieden.

Natuurgebieden en plassen in Nieuwkoop

De Nieuwkoopse plassen & de Haeck behoren tot het Natura 2000 landschap “Meren en Moerassen”. De Provincie Zuid-Holland stelt het beheerplan voor Natura2000 gebieden op, in samenwerking met betrokken partners als de beheerder Natuurmonumenten en de gemeente Nieuwkoop. Centraal staat het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen die vastgesteld zijn in het aanwijzingsbesluit Natura 2000 en het vinden van een goed evenwicht tussen beschermen, beleven en gebruiken van het gebied.
Verder vormen Ruygeborg 1 en 2, de Groene Jonker, de Meijegraslanden, Polder Westveen, de Bovenlanden Kromme Mijdrecht belangrijke natuurgebieden en maken, net als de Nieuwkoopse Plassen en de Langeraarse Plassen, onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland[1].

Er wordt hard gewerkt aan de verbetering van de waterkwaliteit in het waterrijke Nieuwkoop. In het kader van de Europese Kaderrichtlijn heeft het Hoogheemraadschap van Rijnland al diverse maatregelen genomen voor de Nieuwkoopse Plassen. Er vindt nu, in 2020, een evaluatie van de effecten van de maatregelen plaats. Ook in de Langeraarse Plassen, waar de waterkwaliteit slecht is, worden maatregelen genomen. Het Hoogheemraadschap heeft hierin een belangrijke taak, maar ook de gemeente, bewoners, eigenaren als de Vereniging Eigenaren Langeraarse Plassen (VELP) en Staatsbosbeheer (eigenaar van de Geerplas) en gebruikers van het gebied spelen hierin een belangrijke rol. Het doel is om de waterkwaliteit en de functies van het gebied voor ecologie en recreatie sterk te verbeteren.
Met de gemeente wordt gezocht naar meekoppelkansen zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vervanging van beschoeiing. Bewoners rondom het gebied hebben initiatief genomen tot het bouwen van het Papeneiland waar natuur en recreatie wordt gecombineerd. Ook langs de Kromme Mijdrecht wordt in samenwerking met het waterschap Amstel- Gooi- en Vechtstreek gezocht naar kansen voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

2.5 VERDUURZAMING MOBILITEIT

2.5.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 met 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf II.5.2 wordt beschreven.

2050
- Zero-emission vervoer

2030
- Regionaal dekkende laadinfrastructuur (concept-RES)
- Regionaal beleid autodelen (concept-RES)

2023
- Wensen inbrengen ten aanzien van Aanbesteding openbaar vervoer door de Provincie
- Duurzaamheid onderdeel laten zijn van Aanbesteding doelgroepenvervoer
- Beleidsvisie en plaatsingsbeleid is opgesteld (in regionaal verband)
- Laadinfrastructuur voldoet aan de vraag binnen de gemeente en draagt bij aan de regionale plankaart
- Autodelen is binnen de gemeente mogelijk
- Faciliteiten voor schoner vervoer als lopen, fietsen en elektrisch vervoer verbeterd
- Veiligere situaties voor langzaam verkeer, zodat daar meer voor deze optie gekozen wordt.

2.5.2 UITVOERING

Speerpunten samengevat
De gemeente zet in op de verduurzaming van de mobiliteit. Zij doet dat onder meer via het Gemeentelijk Vervoersplan, door het faciliteren van de behoefte aan elektrische laadpalen en het creëren van plaatsen voor deelauto's in de openbare ruimte (afgewogen tegen de heersende parkeerdruk), via invloed uitoefenen op de provinciale aanbesteding openbaar vervoer en door communicatie met inwoners.

Aanpak per speerpunt
Speerpunt 1.
De gemeente neemt de te bereiken doelen op duurzame mobiliteit op in Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP).

Speerpunt 2.
De gemeente heeft in het kader van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) een beleidsvisie en plaatsingsbeleid vastgesteld. Het elektrische laadpalenbeleid is herzien met het oogmerk om het aantal laadpunten op te schalen. De gemeente werkt hierin vooral vraaggestuurd, op basis van een concrete vraag van een inwoner of werknemer in de gemeente. Er kan een aanvraag worden gedaan voor de plaatsing van een laadpaal in de openbare ruimte, die binnen ca. 200 meter loopafstand van de locatie van de aanvrager op een daarvoor geschikte plaats kan worden geplaatst. Getoetst wordt o.a. of er al laadpunten aanwezig zijn binnen 200 meter, of deze al volledig worden gebruikt en of in de behoefte niet op eigen terrein kan worden voorzien. Daarnaast is de gemeente vooruitlopend op de vraag laadpalen aan het plaatsen conform de plankaart. Een tweede marktpartij is aangetrokken voor de mederealisatie van de bovenstaande aanpak.

Speerpunt 3.
De gemeente houdt in de openbare ruimte rekening met de verwachte toename van deelauto's. Zo mogelijk vindt er aansluiting bij OV-haltes plaats. Er wordt rekening gehouden met de behoefte en de heersende parkeerdruk.

Speerpunt 4.
De gemeente heeft als onderdeel van het GVVP een maatregelenpakket vastgesteld dat tot doel heeft de verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers te verbeteren en gemotoriseerd verkeer niet te faciliteren. Zij beïnvloedt de provinciale aanbesteding openbaar vervoer met het doel dat 1. Nieuwkoopse dorpen beter worden ontsloten en 2. het openbaar vervoer duurzaam is.

Speerpunt 5.
Ze zet extra in op communicatie en promotie van duurzaam vervoer en gedragsbeïnvloeding o.a. bij scholen.

Voor verduurzaming van de mobiliteit zijn er geen activiteiten die ten laste komen van de Duurzaamheidsreserve. Voor het versterken van het concept deelauto's zal financiering gevonden moeten worden bij een marktpartij die daar interesse voor heeft. De CO_2-uitstoot van het vervoer in Nieuwkoop en diverse andere kerncijfers om de verduurzaming van mobiliteit te meten, worden door middel van monitoring gevolgd en gerapporteerd.

Kanttekeningen:

- De gemeente staat achter het bereiken van schonere mobiliteit, maar heeft beperkte sturingsmogelijkheden. Zo bepaalt zij de keuze van bepaalde motorvoertuigen (consument), de eisen aan de uitstoot van motorvoertuigen (Europese wetgeving), het Openbaar Vervoer en de inrichting van N-wegen (Provincie Zuid-Holland) niet.
- Op de punten waar zij kan aangrijpen, doet zij dat, zoals verbeteren laadinfrastructuur en veiliger inrichting voor langzaam verkeer, zodat er meer voor deze (schonere) optie gekozen wordt, en het faciliteren van schoner vervoer.
- Het stimuleren van deelautogebruik heeft bij de gemeente wel de aandacht, maar biedt gezien de reacties op sociale media in Nieuwkoop over dit onderwerp (waarbij de eigen auto beschikbaar kan worden gesteld) vooralsnog niet veel kansen.

2.6 GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

2.6.1 OPGAVE

De onderstaande opgave is overgenomen uit het Beleidskader Duurzaamheid dat op 28 met 2020 door de raad is vastgesteld. De opgaven worden kort gememoreerd om het verband te kunnen leggen naar de uitvoering die in paragraaf II.6.2 wordt beschreven.

2050
- CO_2-neutrale organisatie (Beleidskader)

2030
- voor 80% CO_2-neutrale organisatie
- energieneutrale gemeentelijke gebouwen
- 50% energiebesparing openbare verlichting ten opzichte van 2013 en circulaire openbare verlichting
- Klimaatbestendige openbare ruimte bestaande uit circulaire materialen
- 100% maatschappelijk verantwoord inkopen (Beleidskader)

2023
- huidige footprint en stappenplan naar CO_2-neutrale organisatie bekend.
- kantoren minimaal label C, voldoen aan de informatieplicht, maatregelen die binnen 5 terug te verdienen zijn, dienen te worden genomen.
- 50% maatschappelijk verantwoord inkopen (Beleidskader)

2.6.2 UITVOERING

<u>Speerpunten samengevat</u>
De gemeente werkt toe naar een CO_2-neutrale organisatie. Zij stelt daartoe eerst haar huidige CO_2-footprint vast. Belangrijke onderdelen van de footprint zijn in ieder geval: gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer, bedrijfsvoering en inkoop en aanbestedingen.

<u>Aanpak per speerpunt</u>
Speerpunt 1.
De gemeente start de uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma met het vaststellen van haar eigen footprint. Vervolgens werkt ze systematisch en stapsgewijs een route naar 2050 uit voor alle gedefinieerde onderdelen die de footprint bepalen.

Speerpunt 2.
Ook de gemeente is verplicht haar bedrijfsgebouwen te verduurzamen (xie fig.15). In 2019 heeft ze voldaan aan de Informatieplicht Energiebesparing. Vanwege de Energiebesparingsplicht dient ze maatregelen te nemen die binnen vijf jaar terug te verdienen zijn. In 2023 dienen alle gebouwen met kantoorfunctie, groter dan 100 m^2 label C te hebben: grotendeels voldoen de kantoren van de gemeente hieraan, de Verbinding heeft label A, Gemeentekantoor Ter Aar heeft label C in 2020 en gemeentehuis in Nieuwveen heeft label C. Alleen de verhuurde ruimte Kennedyplein voldoet hier niet aan (label F). Ze onderzoekt de mogelijkheden voor de gemeentekantoren om aardgasvrij te worden. Waar de gemeente bouwheer is hanteert ze richtlijnen BREEAM-NL (of vergelijkbaar).
De gemeente ontwikkelt een circulair en duurzaam bedrijfspand voor de buitendienst. Voor het Ashramcollege is BREEAM 3 gehanteerd, het is energieneutraal, door goede isolatie en 350 zonnepanelen op het dak, heeft energiezuinige Ledverlichting en een gezond

binnenklimaat (volgens Frisse Scholen concept). Ook voor de nieuwe integrale kind centra (IKC's), gaat de gemeente deze richtlijn hanteren. De nieuwe gemeentewerf wordt naast energieneutraal, ook circulair (onder voorbehoud van het besluit van de raad t.a.v. het krediet). Onderzocht wordt of het tevens natuurinclusief gebouwd kan worden.

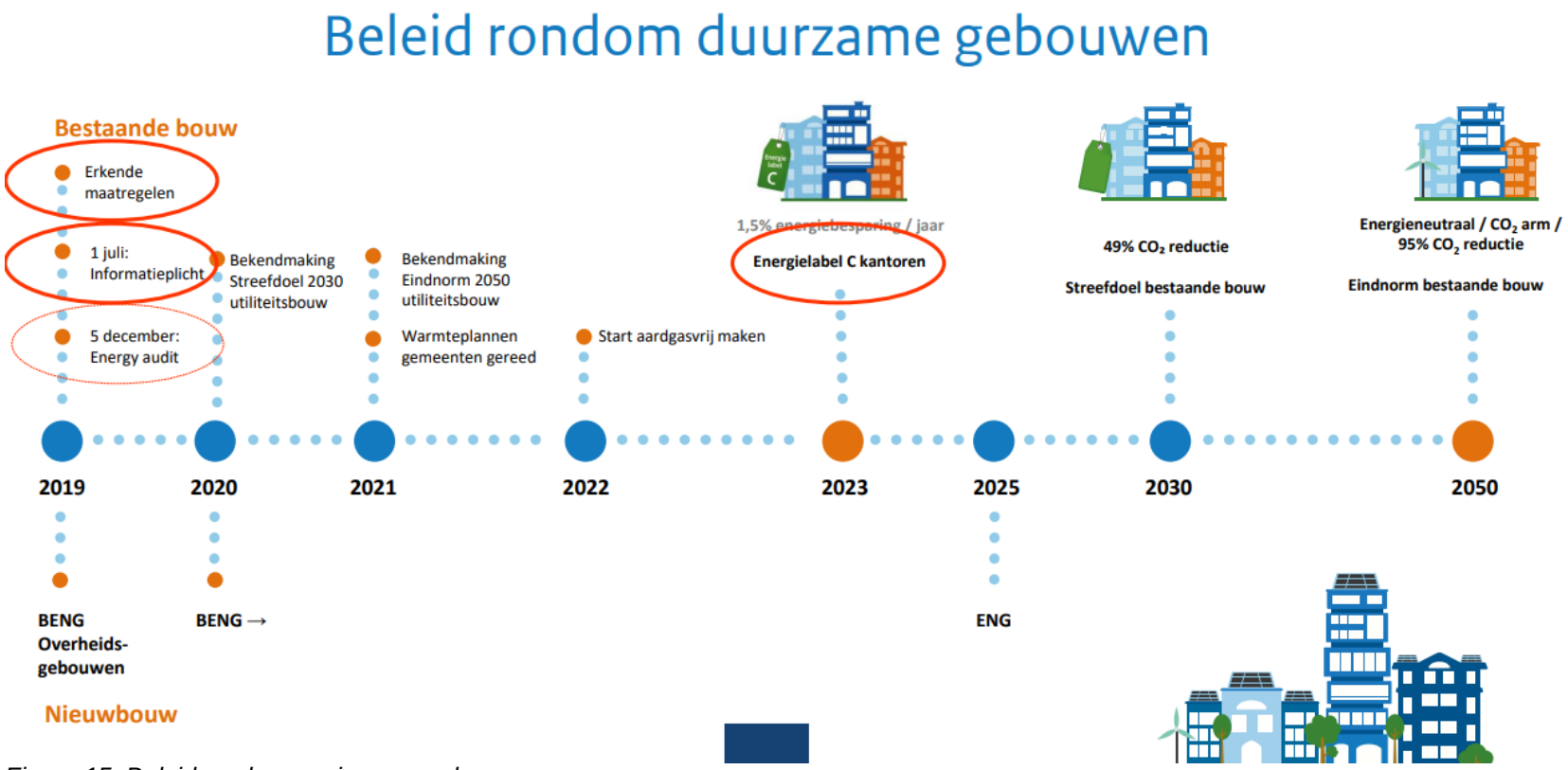
Speerpunt 3.
De gemeente licht haar bedrijfsvoering door waaronder het energie- en waterverbruik, afvalstromen, vervoer, het wagenpark, werkzaamheden openbare ruimte en inkoop en aanbestedingen.

Speerpunt 4.
Maatschappelijk Verantwoord Inkopen is voor de gemeente een belangrijk middel om invloed uit te oefenen op verduurzaming in de gehele keten van productie naar levering. Ook biedt het haar de kans de duurzaamheidsdoelen met marktpartijen te realiseren. De gemeente geeft vorm aan maatschappelijk verantwoord inkopen volgens het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018, dat wil zeggen dat sociale en milieuaspecten in het inkoopproces worden meegenomen. Voorbeelden: in de selectie- en gunningscriteria en in de te sluiten overeenkomsten worden duurzaamheidscriteria meegenomen en de aangeboden duurzame oplossingen worden gemonitord, zodat het werkelijk effect zichtbaar gemaakt kan worden en toekomstige keuzes beïnvloed kunnen worden. De gemeente heeft het Manifest Professioneel Inkopen ondertekend.
De gemeente volgt in ieder geval de duurzaamheidscriteria die voor veel productgroepen door Pianoo[23] opgesteld. Het CROW heeft duurzaamheidscriteria geschikt gemaakt voor de Grond- weg- en waterbouwsector voor de RAW-bestekken. Ook spelen sociale aspecten als arbeidsre-integratie, arbeidsomstandigheden en indien passend "social return".

Dat er maatschappelijk verantwoord wordt ingekocht wordt bewaakt door degene die binnen de organisatie het initiatief neemt tot een bepaald inkoop- of aanbestedingstraject of dit tot uitvoering brengt. Vooraf aan een inkooptraject kan gebruik gemaakt worden van advies van de duurzaamheidsadviseurs van de afdeling Ruimtelijke Ordening en Grondbeleid en de afdeling inkoop. Voordat de aanbesteding openbaar wordt gemaakt, toetst afdeling Inkoop aan de voorwaarden die in het Inkoop- en aanbestedingsplan zijn gesteld.

2.6.3 DOORKIJK 2022 t/m 2024

Het verduurzamen van de gemeentelijke organisatie en de gemeentelijke gebouwen heeft ook in deze jaren de aandacht. Er worden stappen gezet op de route die de CO_2-footprint heeft aangegeven. De gemeente gaat verder met het bereiken van de doelstelling label C kantoren en het nemen van maatregelen die verplicht zijn wegens de Energiebesparingsplicht. De aanbevelingen van het onderzoek naar aardgasvrij worden van de gemeentehuizen worden tegen het licht gehouden van de financiële mogelijkheden en zo mogelijk uitgevoerd.

Figuur 15. Beleid verduurzaming van gebouwen
Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) sept. 2019

3. INTEGRAAL DENKEN EN DOEN

In het Beleidskader Duurzaamheid is al beschreven dat integraal werken voor de gemeente een leidend principe is. In dit uitvoeringsprogramma is het integraal denken omgezet naar integraal doen.

Integraal denken
Door doelen van verschillende opgaven met elkaar te verbinden, ontstaat er op veel terreinen meerwaarde. Zo kunnen bijvoorbeeld doelen op gebied van duurzaamheid en gezondheid[24], de aanpak op klimaatadaptatie en versterking van natuurwaarden en recreatie en verbreding van de landbouw elkaar versterken, om enkele voorbeelden te noemen.
De doorwerking van het duurzaamheidsbeleid naar andere beleidsvelden en vice versa heeft tijdens het opstellen van het Duurzaamheidsprogramma plaatsgevonden. Veel collega's waren en zijn ook bezig met het opstellen van beleidsnota's op andere beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld: Prestatieafspraken woningbouwcorporaties, Erfgoednota, Vastgoednota, Onderwijshuisvesting, Sportvisie, Gezondheidsbeleid, Omgevingsvisie, Beleid- en beheerplannen Openbare Ruimte, Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, de Klimaatadaptatiestrategie. De ambities op duurzaamheid uit het Beleidskader Duurzaamheid zijn in deze plannen meegenomen en vertaald. Het Afvalbeleidsplan was eerder gereed dan het Beleidskader Duurzaamheid, waardoor er doorwerking van dit plan naar het Beleidskader heeft plaatsgevonden.

Integraal doen
Waar mogelijk werkt de gemeente integraal aan vraagstukken. Dit komt met name tot uiting in doelgroepgericht, gebiedsgericht en projectmatig werken, een wijze van werken die in de voorgaande hoofdstukken regelmatig aan de orde is geweest. Ook in de communicatieboodschappen naar doelgroepen worden de thematische opgaven met elkaar in verband gebracht en gecommuniceerd.

[24] Er zijn veel verbanden tussen duurzaamheid en gezondheid. Zie hiervoor de link: https://www.rivm.nl/rivm/organisatie/centrum-duurzaamheid-milieu-en-gezondheid)

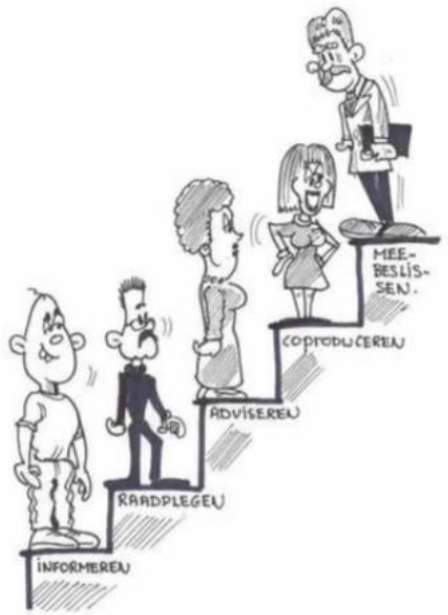
4. COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

4.1 INLEIDING

De ambities en doelstellingen op gebied van duurzaamheid kan de gemeente niet alleen bereiken. Deze kunnen alleen dichterbij komen in samenwerking met inwoners, organisaties en bedrijven. De gemeente werkt daarom samen met talloze partners om de duurzaamheidsopgaven te realiseren. Daar hoort ook bij dat de gemeente inspeelt op initiatieven van anderen. In de vorige hoofdstukken zijn hier vele voorbeelden van langs gekomen.

De wijze van samenwerking en communicatie met partners en inwoners komt in dit hoofdstuk aan de orde en de daarbij behorende kernboodschap, gerichte actieboodschappen en communicatiemiddelen. Het is een samenvatting van het (interne) communicatieplan, dat door de afdeling Communicatie is opgesteld.

Participatie is een belangrijk instrument in interactie met inwoners en “stakeholders”. In een vroegtijdig stadium van beleidsformulering betrekt de gemeente deze al. Ook in voorbereiding en tijdens de uitvoering wordt samenwerking gezocht en kunnen betrokkenen inbreng leveren. Het over en weer uitspreken van verwachtingen vormt een cruciaal onderdeel van de samenwerking. Zeker bij projecten met grote maatschappelijke en ruimtelijke impact. Door mee te denken, raken ze meer betrokken en verbeteren ze de aanpak met hun kennis en deskundigheid. Zij kennen de buurt of het gebied immers vaak goed of bezitten deskundigheid professioneel of anderszins. De mate waarin inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners invloed hebben, is uitgewerkt in de participatieladder (zie figuur 16). Afhankelijk van het doel en fase van het project wordt de trede van participatie bepaald.

Figuur 16. Participatieladder. Bron: Burgerparticipatie en de participatieladder gemeente IJsselstein.

Het communicatieplan wordt, inclusief de communicatiekalender, regelmatig aangepast wegens de voortdurend veranderende omstandigheden. Op dit moment is de Coronacrisis een belangrijke beïnvloeder van de aanpak, omdat grote bijeenkomsten niet mogelijk zijn en persoonlijke contacten zo veel mogelijk op afstand moeten plaatsvinden. Bijeenkomsten worden bij voorkeur nu digitaal uitgevoerd met behulp van bijvoorbeeld webinars en het platform DenkMee.Nieuwkoop.nl.

4.2 SAMENWERKING MET PARTNERS

In de uitwerking en uitvoering van de communicatiestrategie werkt de gemeente samen met partners, die kunnen fungeren als ambassadeur, beïnvloeder of uitvoerder in de strategie. Partners zijn onder meer: de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop, Duurzaamheidscentrale, Techniekhuis, het Repair Café, IVN, de Bibliotheek Rijn en Venen, onderwijsinstellingen, initiatieven van bedrijven, de VON, woningbouwcorporaties, Huurdersbelangenvereniging Nieuwkoop, dorpsraden, Duurzaam Bouwloket, Omgevingsdienst en natuurlijk de pers. Een communicatiekalender wordt met deze partners opgesteld om op elkaar afgestemd en frequent aandacht te geven aan duurzaamheidsthema's.

Duurzaam Bouwloket
Bij het Duurzaam Bouwloket van de gemeente Nieuwkoop (en 99 andere gemeenten) kunnen bewoners terecht voor alle vragen over duurzaam(ver)bouwen, energiebesparing, energie opwekken, aardgasvrij worden en financieringsmogelijkheden. Het is een onafhankelijk energieloket. Sinds 2016 is elke gemeente verplicht om een energieloket te hebben. In de regio van de Omgevingsdienst West-Holland zijn we aangesloten bij Duurzaam Bouwloket. Veel bewoners vinden via het Omgevingsloket van de gemeente het Duurzaam Bouwloket. Het Duurzaam Bouwloket biedt meer dan informatie. Het is een samenwerkingspartner met wie de gemeente voorlichtingsbijeenkomsten en wijkaanpakken organiseert. Bij evenementen kan Duurzaam Bouwloket ook fysiek aanwezig zijn. Bovendien geven zij advies aan speciale doelgroepen als zelfbouwers en monumenteigenaren en kunnen ze een collectieve inkoopactie organiseren.

4.3 SAMENWERKING MET INWONERS

Voor inwoners gaat er veel veranderen. Met een positieve houding wordt meestal meer bereikt. Daarom is het van belang om de bewoners goed te informeren en in te spelen op hun behoeften, om vraagtekens en ergernis te voorkomen. Een uitgebreide en zorgvuldige communicatiecampagne is hierbij onmisbaar, de gemeente zet in op de trits: kennis, houding en gedrag. De doelen zijn:

1. Alle bewoners zijn goed geïnformeerd (kennis). Het gaat vaak om nieuwe onderwerpen en nieuwe maatregelen waar bewoners nog niet bekend mee zijn.
2. Bewoners hebben een positieve houding ten aanzien van het onderwerp. Zonder een positieve kijk op de gewenste nieuwe situatie, zal de doelgroep geen stappen ondernemen.
3. Bewoners zetten een stap, groot of klein (gedrag). Als men een positieve houding heeft dan kan het zo zijn dat om diverse redenen mensen geen stappen zetten, bijvoorbeeld: geen tijd, geen prioriteit, geen geld of men weet eenvoudig niet hoe, het is te complex. Het verleiden om die stap te zetten (en niet dwingen), blijkt tot nu toe het meest effectief.

Kennis
Voordat inwoners/doelgroepen hun gedrag kunnen veranderen, moeten ze weten wat er "te koop" is. De gemeente en partners

informeren bewoners op *actieve* wijze door het organiseren van informatiebijeenkomsten in de wijk. De gemeente werkt daarin samen met het Duurzaam Bouwloket of andere organisaties en vrijwilligers die buurtgenoten willen informeren en adviseren. Voor deze groep van vrijwilligers biedt de gemeente een opleiding aan.
Momenteel wordt, vanwege het Coronavirus, nagedacht over nieuwe vormen van samenkomen en informeren of input ophalen, met name digitale manieren.

Daarnaast is constant beschikbaar de *passieve* wijze van informeren via het digitale Duurzaam Bouwloket. Inwoners kunnen daar via de website en telefonisch informatie ophalen over welke maatregelen ze kunnen nemen, welke subsidies beschikbaar zijn en hoe ze een offerte aanvraag moeten uitvoeren.[25] Daarnaast heeft de gemeente de website Duurzaam-Nieuwkoop.nl beschikbaar waar actuele informatie over duurzaamheid is op te halen.

Houding
Als inwoners goed geïnformeerd zijn, de voordelen en de nadelen kennen, kunnen ze positiever komen te staan tegenover verandering. We spelen in op de positieve houding van inwoners door bijvoorbeeld hen goede voorbeelden aan te bieden. Eventuele tegenstanders vragen we om met een goed alternatief te komen. Dat betekent dialoog! Bovendien willen we inspelen op behoeften van mensen die tevens duurzaamheid dienen, zoals verbetering comfort of van de woning als geheel.

Gedrag
De kernboodschap is dat kleine stappen zetten werkt. Dat bieden we aan door goede voorbeelden te geven die kunnen verleiden en inspireren. Bij voorkeur van andere bewoners in Nieuwkoop. Het nemen van stappen moet aantrekkelijk zijn en de drempel laag.

Daarom vertalen we algemene boodschappen naar wat de bewoner zelf kan doen en vertellen we wat de gemeente biedt om de bewoner in zijn stappen te faciliteren.
De groep koplopers, die hun woning al verduurzaamd hebben, kunnen een bron van inspiratie voor anderen zijn. Via diverse mediakanalen (op een informatieavond of via een website) wil de gemeente hen een podium bieden, met een interview of zelfgemaakt filmpje, om hun verhaal te delen (storytelling).
In 2020 en 2021 voert de gemeente een campagne uit in combinatie met het uitgeven van Duurzaamheidsvouchers voor zowel bewoners/eigenaren van woningen als huurders.

Speciale doelgroep jongeren en kinderen
Tijdens bijeenkomsten met de raad en inwoners zijn kinderen en jongeren genoemd als belangrijke doelgroep. Vanuit het idee dat de jeugd de toekomst is, is het belangrijk naar hen te luisteren, aandacht te geven aan duurzaam handelen en hoe je dat in praktijk kan brengen. De gemeente zoekt hierin samenwerking met scholen, zoals dat bijvoorbeeld gebeurt is in de aanpak Afvalvrije scholen. Een ander voorbeeld komt van het Techniekhuis dat bezig is met de ontwikkeling van een Escaperoom en zelf te bouwen zonnebloemen aan scholieren heeft uitgedeeld. De gemeente biedt scholen tevens subsidie voor NME-activiteiten. Daarnaast blijkt uit het Omgevingsvisietraject dat kinderen erg bezig zijn met duurzame energie. Uit een kleurplatenwedstrijd is ook duidelijk geworden hoe kinderen hun schoolpleinen zouden willen verduurzamen of vergroenen.

4.4 COMMUNICATIEBOODSCHAP EN -UITINGEN

De kernboodschap is: waarom werken we naar een duurzame wereld? Het gevoel van de noodzaak, de urgentie (“sense of

[25] In 2019 hebben 899 woningeigenaren advies bij het Duurzaam Bouwloket gevraagd, dat is 12% van het aantal koopwoningen (7.550). Het aantal websitebezoekers uit Nieuwkoop is 2400, 32% van het aantal koopwoningen. De subsidieregelingen waarover men vaak informatie vraagt zijn: de Subsidieregeling energiebesparing voor eigenaar en bewoner (SEEH), de Investeringssubsidie duurzame energie (ISDE) en de BTW teruggave zonnepanelen.

urgency´) om er aan te werken, wordt in deze boodschap voor het voetlicht gebracht. En aanvullend: wat is jouw bijdrage aan een duurzame omgeving?

Sub-boodschappen zijn: wat doet je omgeving en hoe staan we er gezamenlijk voor. Hier ligt een belangrijke relatie met de aanpak op monitoring dat in het volgende hoofdstuk wordt behandeld.

Met positieve, uitnodigende en stimulerende communicatie-uitingen probeert de gemeente inwoners te betrekken. Voorbeeld is de GaGoed campagne bij vier gemeenten uit de regio. Actief wordt de vraag *Wat doe jij* op een aantal plaatsen ingebracht. Ook wordt gebruik gemaakt van de boodschappen van het Duurzaam Bouwloket, Stichting HIER Klimaatbureau en Stichting Milieu Centraal.

De communicatie is mensgericht, inwoners kunnen zich inleven en resultaten zien. Met rekenvoorbeelden geven we inzicht in de kosten die men kan verwachten, ook worden de financiële voordelen van duurzame maatregelen zichtbaar. We delen tips en ervaringen van inwoners, geven simpele en praktische informatie en herkenbare voorbeelden.

Per fase of per actie bepalen we het communicatiedoel. Op basis van dit doel bepalen we welke communicatiemiddelen we inzetten. In de beginfase ligt de nadruk vooral op informeren, hoe verder in het proces gaan we verder richting veranderen van houding en gedrag. In elke fase hebben we extra aandacht voor:

a. Bereiken we de gestelde communicatiedoelen?
b. Bereiken we wel iedereen binnen de gekozen doelgroep?
c. Kiezen we de juiste doelgroep?
d. Kiezen we de juiste boodschappen (kennen we de doelgroep?)
e. Hoe kunnen we minder zenden en meer betrekken?
f. Hoe bereiken we mensen die geen interesse hebben, hoe kunnen we ze anders verleiden.

In de aanpak monitoring en evaluatie wordt voorgesteld om met enige regelmaat ook op de hierboven genoemde punten te meten en te evalueren.

4.5 COMMUNICATIEMIDDELEN

Om de kernboodschap over te dragen worden er diverse communicatiemiddelen ingezet. Er is een ruime keuze uit communicatiemiddelen mogelijk.

Algemene en doelgroepgerichte communicatiemiddelen
Naast algemene communicatiemiddelen[26] zet de gemeente aanvullende middelen in voor bepaalde doelgroepen door persoonlijke of doelgroepgerichte communicatie bijvoorbeeld met een nieuwsbrief aan huis (huurders van woningbouwcorporaties), “specials” in Nieuwkoop Nieuws, “storytelling”, door een brief met folder (particuliere woningeigenaren in verband met het project Duurzaamheidsvouchers), of door hen aangevraagd advies van energiecoaches of wijkambassadeurs.
Ook organiseert de gemeente met partners diverse bijeenkomsten, zoals wijkbijeenkomsten of een Duurzaamheidsmarkt op of rond bijvoorbeeld de Dag van de Duurzaamheid.

Waar kunnen doelgroepen informatie ophalen?
Bewoners of toekomstige bewoners die gaan bouwen of verbouwen vragen een omgevingsvergunning aan bij het Omgevingsloket van de gemeente. Zij kunnen daar op afspraak overleggen over de vergunningsaanvraag en meer informatie krijgen over duurzaam bouwen of verduurzamen van de woning. Bij het Duurzaam Bouwloket kunnen ze informatie inwinnen over verduurzaming van de woning en beschikbare subsidies en leningen. Ook kunnen ze advies

[26] Informatiepagina op www.nieuwkoop.nl – verwijzing naar www.duurzaam-nieuwkoop.nl

krijgen over hoe een offerte-uitvraag op te stellen voor bijvoorbeeld spouwmuurisolatie of zonnepanelen.
Maatschappelijke organisaties kunnen via het Verenigingsloket informatie inwinnen over verduurzaming en eventueel landelijke subsidies. Ondernemers kunnen terecht bij het Ondernemersloket van de gemeente en bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van de rijksoverheid.

Website Duurzaam Nieuwkoop
De inzet van de website Duurzaam-Nieuwkoop.nl gaat de gemeente meer activeren door deze te stroomlijnen met de GaGoed campagne in de Leidse regio. De website bevat linken naar bij uitstek relevante websites als Duurzaam Bouwloket, Gebiedscoöperatie, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO (voor ondernemers). Iedere maand wordt met de beheerder de communicatiekalender en de te verwachten nieuwsitems doorgenomen.

Daarnaast zetten we communicatiemiddelen in voor beïnvloeders

a. Pers: zoals persbericht, persgesprek, persmoment met wethouder op locatie en Interviews met de wethouder.
b. Dorpsraden, maatschappelijke organisaties, burgerinitiatieven, initiatieven bedrijven, onderwijs, wijkambassadeurs/energiecoaches.

Communicatiemiddelen intern

a. Raadsleden moeten goed op de hoogte zijn. Dit bewerkstelligen we door: lijst met veel gestelde vragen, nieuwsberichten via intranet, raadsbesluiten en persberichten en de raadsinformatiebrief.
b. Medewerkers informeren we via intranet en persoonlijke benadering. Met name worden het Omgevingsloket, Verenigingsloket, Ondernemersloket van informatie voorzien. Zij vervullen een belangrijke ambassadeursrol, zijn vaak het eerste contact en kunnen ondersteuning bieden in beantwoording van duurzaamheidsvragen.

Sociale media
Inwoners raken meer en meer gewend aan snelle communicatielijnen en online dienstverlening[27]. Ook de gemeente maakt gebruik van sociale media. De inwoner is door sociale media in staat snel en breed eigen gedachten, ideeën en opinies te verspreiden. Omdat er snel dialoog ontstaat op sociale media, is het belangrijk dit gecontroleerd in te zetten.

[27] E-mail, lijst met veel gestelde vragen, digitale nieuwsbrief (gelijk aan huis-aan-huis nieuwsbrief), Nieuwkoop Nieuws, digitale komborden, sociale media: Twitter en Facebook, informatiebijeenkomsten en Centrale plek voor vragen, opmerkingen en klachten.

5. MONITORING EN EVALUATIE

5.1 BELEIDSCYCLUS

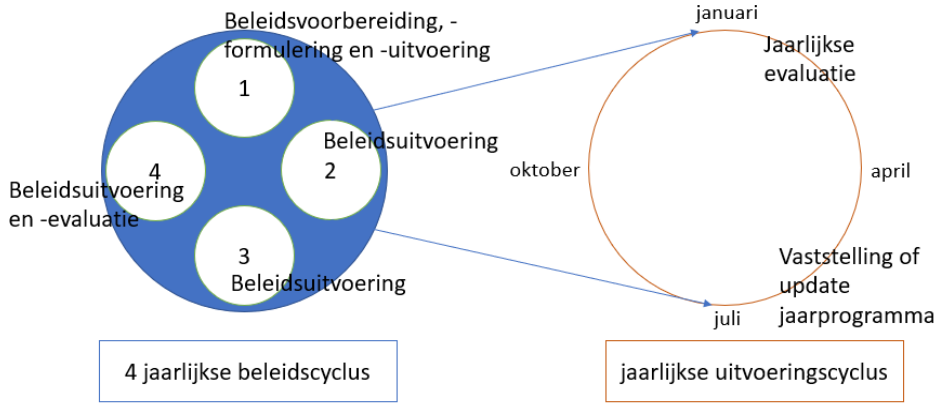
De beleidscyclus bestaat uit het formuleren van beleid, het vaststellen van beleid, het uitvoeren van het beleid en vervolgens het evalueren en zo nodig bijstellen van het beleid (zie figuur 17). Daarna begint de cyclus weer opnieuw. Voor het doorlopen van de cyclus wordt bij de gemeentelijke overheid meestal gekozen voor 4 jaar, zodat dit aansluit bij de raadsperiode. Deze werkwijze wordt ook voorgesteld voor de gemeente Nieuwkoop.

Met de vaststelling van het Beleidskader Duurzaamheid op 28 mei 2020 heeft de gemeenteraad het duurzaamheidsbeleid vastgesteld. In navolging daarop wordt de uitvoering van dit beleid vastgelegd met de vaststelling van het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024.

In het jaar 2024 vindt de eindevaluatie plaats van dit uitvoeringsprogramma. Op basis van nieuwe inzichten en de resultaten van de uitvoering kan zo nodig door de dan nieuw geïnstalleerde raad het Duurzaamheidsbeleid worden bijgesteld en een nieuw uitvoeringsprogramma worden uitgedacht. In de evaluatie worden beleid en uitvoering met elkaar in verband gebracht.. Ontwikkelingen op andere beleidsterreinen die van invloed waren, worden meegenomen, er wordt beschreven hoe deze van invloed waren en of ze de voortgang versneld of vertraagd hebben.

Tijdens de uitvoeringsperiode van 4 jaar houdt de gemeentelijke organisatie vinger aan de pols of de uitvoering volgens planning verloopt. Zij brengt jaarlijks de voortgang van de projecten en activiteiten in kaart waarmee bestuur en gemeenteraad wordt geïnformeerd en deze gedeeld kan worden met stakeholders. Bovendien kan ze tussentijds de aanpak bijstellen als blijkt dat de uitvoering afwijkt van wat was voorgenomen.

Met de rapportage wordt in vorm en timing zoveel mogelijk de jaarlijkse begrotingscyclus gevolgd. Zo wordt dubbel werk voorkomen.

Figuur 17. Beleid- en uitvoeringscyclus duurzaamheid. Bron: Met Beleid.

5.2 WAT EN HOE METEN WE: BELEIDS- EN PRESTATIEMONITORING

De gemeente brengt de voortgang op het bereiken van haar beleidsdoelen, ofwel de “outcome” van haar beleid in beeld door beleidsmonitoring, Ze stelt de beleidsindicatoren vast die vergelijkbaar zijn met de beleidsindicatoren die landelijk gehanteerd worden. Zij gaat de voortgang zo weergeven dat daarmee duidelijk wordt waar we in Nieuwkoop nu staan (de 0-situatie) en hoe ver we van de einddoelstelling af zijn.

Voorbeeld: voor het beleidsdoel “de CO_2-emissie is vrijwel 0 in 2050” wordt in beeld wordt gebracht hoe groot de CO_2-uitstoot nu in Nieuwkoop is en in welk tempo de CO_2-uitstoot in de jaren afneemt/toeneemt. Als extra geven we aan hoe de verdeling van de uitstoot is per sector, zodat we met de sector deze informatie kunnen delen en het effect van de huidige aanpak kunnen beoordelen. De gegevens zijn beschikbaar via de landelijke Klimaatmonitor die beheerd wordt door Rijkswaterstaat.

Indien gegevens voor een bepaald beleidsdoel niet beschikbaar zijn, kan dit beleidsdoel niet worden gemonitord. Dit geldt met name voor de ambitie op Circulaire Economie waarvoor beleidsmonitoring (nog) erg lastig is; er bestaat landelijk voor dit thema nog geen algemeen erkende en vastgestelde monitoringssystematiek. Desondanks weten we, door wetenschappelijk onderzoek, vrijwel zeker waar aangrijpingspunten liggen om de ambities op deze thema’s te bereiken. We hebben in dit programma activiteiten benoemd waarvan we inschatten dat deze ons dichterbij de beleidsdoelen brengen. In een dergelijk geval wordt teruggevallen op prestatiemonitoring.

Met de prestatiemonitoring wordt de voortgang van de activiteiten en projecten, ofwel de “output” in beeld gebracht. Dit is mogelijk, indien de doelstelling van een activiteit of project zo SMART mogelijk[28] (zie figuur 16) is geformuleerd. Bij deze monitoring wordt alleen in beeld gebracht wat binnen de invloedssfeer van de gemeente ligt. Bijvoorbeeld het prestatiedoel is twee wijkaanpakken per jaar; dan wordt in beeld gebracht of deze gerealiseerd zijn en of deze naar tevredenheid van de gemeente en wijkbewoners zijn uitgevoerd.

Figuur 16. Om goed te kunnen monitoren begint het met het formuleren van doelstellingen die zo SMART mogelijk zijn opgeschreven: dat wil zeggen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

De resultaten van de monitoring worden in een jaarlijkse rapportage aan de gemeenteraad aangeboden. Deze worden ook op de site Nieuwkoop Duurzaam gepubliceerd en nieuwswaardige feiten op andere wijze met de inwoners van Nieuwkoop en partners gedeeld.

5.3 INDICATOREN

Aan de hand van indicatoren wordt de voortgang gemeten en in kaart gebracht. In deze paragraaf staan de beleidsindicatoren beschreven; in Bijlage I. de prestatie-indicatoren.
De keuze van de indicatoren bij de beleidsmonitoring is gebaseerd op de (landelijke) beschikbaarheid van gegevens. De keuze van prestatie-indicatoren is gebaseerd op informatie uit de (SMART-) beschrijving van de activiteiten, te vinden in Bijlage I. van dit programma.

[28] De nadruk ligt op zo SMART *mogelijk*, omdat het niet altijd mogelijk is dit principe tot in detail door te voeren. Voorkomen moet worden dat “het perfecte’ de vijand van “het goede” wordt. Het SMART- principe helpt wel om beter over voorgenomen doelstellingen na te denken en deze aan te scherpen.

5.3.1. BELEIDSINDICATOREN

Thema Energietransitie

Uitstoot broeikasgassen

- CO_2-uitstoot in Nieuwkoop en verdeling per sector (4 sectoren: gebouwde omgeving, verkeer, industrie, landbouw) in tonnen
- Uitstoot overige broeikasgassen (methaan CH_4, lachgas N_2O, F-gassen HFK's) in tonnen

Energiegebruik

- Energiegebruik (totaal en per sector) en trend (mate van daling of stijging) in terajoule (TJ)
- Elektriciteitsgebruik in kilowattuur (kWh) en gasgebruik in m^3 woningen en trend, % energiebesparing t.o.v. 2014
- Elektriciteitsgebruik bedrijven en instellingen en trend in kWh
- Energiegebruik op autowegen in TJ

Opwek en gebruik duurzame energie

- Totaal opgewekte hernieuwbare energie in TJ elektriciteit en warmte
- Opgesteld vermogen zonnepanelen in kilowattpiek (kWp) (totaal en opgesplitst in woningen en bedrijven)
- Aantal geregistreerde daken met zon of percentage woningen met geregistreerde zonnepanelen
- Opgesteld vermogen wind in megawatt (MW)
- Gebruik biobrandstoffen in wegverkeer en mobiele werktuigen in TJ

Energieneutraliteit

- Energiegebruik afgezet tegen opgewekte hernieuwbare energie in percentage

Thema Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatiestrategie

- Er is sprake van een structurele samenwerking tussen ketenpartners op dit gebied en met welke ketenpartners

Klimaatadaptief handelen verankerd in de gemeentelijke werkwijze

- Aantal projecten en programma's die klimaatadaptatie hebben opgenomen als aandachtspunt en welke

Thema Circulaire economie

Gebruik primaire grondstoffen in Nieuwkoop

- Dit is niet te meten, er zijn geen gegevens beschikbaar (wel op gebied van energie). We meten op dit thema alleen de prestatie-indicatoren (aantal pilots, resultaten pilots)

Grondstoffencollectief Nieuwkoop

- Haalbaarheid voor oprichting is onderzocht

Circulaire inkoop

- De productgroepen waarvoor circulair is ingekocht
- Het aantal inkooptrajecten met circulaire inkoop als onderdeel
- Gemeente was voor een bepaald inkooptraject een "launching customer"

Afvalscheiding huishoudelijk Afval

- Percentage afvalscheiding
- Aantal kilo restafval per huishouden per inwoner per jaar

Thema Vergroten Biodiversiteit

Behoud en vergroten van de biodiversiteit

Deze doelstelling is niet te meten, aangezien nog niet is vastgesteld, hoe we gaan meten en wat we gaan meten/in kaart brengen. Er zijn veel meetgegevens in Nieuwkoop beschikbaar, door landelijke tools en door vrijwilligers in kaart gebracht.

- Wel kunnen wel in kaart brengen:
  - Aantal hectare natuurgebied
  - Aantal verbindingen tussen natuurgebieden
  - Aantal hectare biodivers openbaar groen
  - Van bepaalde soorten aantal, afname of toename in heel Nieuwkoop
  - Stikstofbelasting natuurgebieden

- De 0-situatie in Nieuwkoop nadat de monitoringssystematiek (project BIO4) gereed is

Thema Verduurzaming Mobiliteit

- CO_2-uitstoot verkeer en vervoer (zie thema Energietransitie)
- Er is sprake van betere bereikbaarheid via OV in Nieuwkoop en duurzaamheid is onderdeel van de aanbesteding
- Duurzaamheid is onderdeel van de aanbesteding doelgroepen- en leerlingenvervoer
- Beleidsvisie en plaatsingsbeleid is opgesteld (in regionaal verband)
- Laadinfrastructuur voldoet aan de vraag binnen de gemeente en draagt bij aan de regionale plankaart
- Aantal plaatsen binnen de gemeente waar autodelen mogelijk is
- Aantal faciliteiten voor schoner vervoer als lopen, (snel) fietsen en elektrisch vervoer die zijn verbeterd

Thema Verduurzaming Gemeentelijke organisatie

- CO_2-uitstoot gemeentelijke organisatie
- Energieverbruik en -opwek gemeentelijke gebouwen in kWh
- % energiebesparing openbare verlichting ten opzichte van 2013 en mate van circulariteit openbare verlichting
- Openbare ruimte is klimaatbestendig en bestaat uit circulaire materialen
- % maatschappelijk verantwoord inkopen
- Energielabel gemeentelijke gebouwen met kantoorfunctie.
- Gemeente voldoet aan de informatie- en Energiebesparingsplicht

5.3.2 PRESTATIE-INDICATOREN

Met de prestatiemonitoring wordt de voortgang van de activiteiten en projecten, ofwel de “output” in beeld gebracht. In Bijlage I. is voor elke activiteit of project de doelstelling zo SMART mogelijk[29] geformuleerd. Met de prestatiemonitoring worden alleen de resultaten in beeld gebracht van activiteiten die binnen de invloedssfeer van de gemeente liggen.

5.4 WIJZE VAN RAPPORTAGE EN EVALUATIE

Jaarlijks rapporteert de gemeentelijke organisatie aan het college over de voortgang van de uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma. Zij geeft aan of de uitvoering van de werkzaamheden op schema ligt en of de beoogde doelen worden gehaald. Eens per 4 jaar brengt ze op beleidsniveau de trends in beeld, waarmee ze aangeeft of de gemeente op koers ligt ten opzichte van de beschreven beleidsdoelen.
De voortgang wordt geëvalueerd en op basis daarvan zullen voorstellen worden gedaan voor eventuele bijsturing van de aanpak.

De aanpak van monitoring en evaluatie sluit aan bij de jaarlijkse begrotingscyclus en begrotingsproducten als:

- Uitgangspuntennota: voorbereiding op de programmabegroting, wensen, extra uitgaven in juni van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de voorjaarsnota betrekking heeft.
- Begroting: 1 jaar periode, voornemens en activiteiten voor 1 jaar, budgetten voor

[29] De nadruk ligt op zo SMART *mogelijk*, omdat het niet altijd mogelijk is dit principe tot in detail door te voeren. Voorkomen moet worden dat “het perfecte’ de vijand van “het goede” wordt. Het SMART- principe helpt wel om beter over voorgenomen doelstellingen na te denken en deze aan te scherpen.

uitvoering beleid, vastgesteld door de gemeenteraad in november van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de programmabegroting betrekking heeft.
- Jaarrekening: in het jaar na afloop van het begrotingsjaar verantwoording over beleid en financiën in het afgelopen begrotingsjaar.

De aanpak monitoring en evaluatie sluit ook aan bij de politieke beleidscyclus: in het voorgestelde scenario vind er een grote evaluatie en aanpassingsrond plaats in samenwerking met het nieuwe college na de verkiezingen in 2022. Deze evaluatie valt halverwege de looptijd van het duurzaamheidsprogramma. Daarnaast zal er in 2024 een nieuw programma worden voorbereid.

Indien gewenst wordt in beeld gebracht hoe de gemeente Nieuwkoop staat ten opzichte van andere gemeenten in Nederland (benchmarking).

BIJLAGEN

I. OVERZICHT PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

BIJLAGE I Overzicht projecten en activiteiten

Regionale Energiestrategie *- CODE ERES –*

ERES1 Regionale Energiestrategie Holland Rijnland RES

a. De gemeente Nieuwkoop draagt bij aan de opstelling van de Regionale Energie Strategie (RES). Zij levert bestuurlijk en ambtelijk strategische en inhoudelijke inbreng en draagt financieel bij. Ontwikkelingen worden gedeeld en besluitvorming voorbereid, met als leidraad de wensen en bedenkingen die de raad heeft ingebracht bij het Algemeen Bestuur Holland Rijnland. De gemeenteraad stelt vóór 1 juli 2021 de RES 1.0 vast, die de basis legt voor de RES 2.0 die twee jaar later gereed moet zijn.
b. De gemeente organiseert een eigen participatietraject voor haar inwoners met stakeholders in Nieuwkoop. Het college stuurt voor het participatietraject aan op één realistisch, regionaal gedragen kaart, die voor participatie geschikt is en rekening houdt met alle ruimtelijke restricties. Nadat het proces is doorlopen en wordt het afgesloten met een lokaal besluit. Vanuit het provinciale referentiebeeld wordt eerst gekeken naar kansrijke zoekgebieden en daarna of deze voldoende ruimte bieden om onze lokale doelstellingen (streefdoelen) te halen.

Financiële consequenties: 1a. €28.154 p.j. tot en met 2022 Duurzaamheidsreserve.
1b. €35.000,- in 2021 en €20.000,- in 2022 en 2023 voor participatietraject

Prestatie-indicatoren:

- Vaststelling van een gedragen RES 1.0 door de raad voor 1 juli 2021 en vaststelling RES 2.0 voor 1 juli 2023.
- Het lokale participatietraject is doorlopen en afgesloten met een gemeentelijk besluit.

Energietransitie gebouwde omgeving *-CODE EG-*

EGtrv 1 Transitievisie Warmte

a. De gemeente start in 2021 met de opstelling van de Transitievisie Warmte Nieuwkoop, eind 2021 is deze afgerond. Zij vormt met belanghebbenden en partners een coalitie waarna deze coalitie een projectplan en visie opstelt. Deelnemers aan de coalitie zijn: gebouweigenaren als woningbouwcorporaties, bedrijven en bewoners, huurders en netbeheerder. De Transitievisie bevat een overzicht van de wijken in de gemeente Nieuwkoop waar een opsomming is gegeven van alternatieve warmtevoorzieningen (warmtenet, “all electric” of hybride) en de kansrijkheid daarvan. Bovendien bevat het de volgorde waarin de wijken worden benaderd om de transitie in gang te zetten. De gemeente maakt gebruik van het landelijk Programma Aardgasvrije Wijken, het daarbij behorende Kennis- en Leerprogramma, (regionale) onderzoeken en de Aanzet transitievisie warmte die in 2018 voor de gemeente Nieuwkoop en voor andere gemeenten in Holland Rijnlandverband is opgesteld.

   Financiële consequenties: schatting € 60.000 in 2021 voor inzet van adviesbureau

Prestatie-indicatoren:
- Transitievisie Warmte is in 2021 door de coalitie opgesteld

b. De coalitie start in 2022 met de uitvoering van de Transitievisie Warmte
Om de Transitievisie Warmte uit te voeren, stelt de gemeente stap voor stap per wijk en met belanghebbenden een wijkuitvoeringsplan op. De startanalyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en de handreiking lokale analyse Expertise Centrum Warmte (ECW) dienen als leidraad voor de aanpak. In het voorjaar van 2020 wordt de leidraad vernieuwd. De kosten voor betrokken partijen, zoals bewoners en gebouweigenaren en de mogelijkheden binnen de lokale situatie wegen mee in de keuzes.

Financiële consequenties: € 210.000 over de jaren 2022 t/m 2024
Prestatie-indicatoren:
- Per jaar is voor twee wijken een wijkplan opgesteld

EGgeb1 Duurzame gebiedsontwikkeling en nieuwbouwwoningen

a. Buytewech-Noord: eerste resultaten in 2021/2022. Planologisch proces volgt daarna.
b. Noorder- en Zuidereiland: realisatie woningen tot en met 2022, maatschappelijke voorzieningen tot en met 2023.

De kosten voor een duurzame gebiedsontwikkeling worden hier niet apart benoemd. Kosten voor duurzaamheid buitenruimte maken onderdeel uit van het bouw- en woonrijp maken en worden gedekt uit de grondexploitatie. De opstalontwikkeling loopt via een projectontwikkelaar en/of woningbouwcorporatie.

Financiële consequenties: geen consequenties voor de Duurzaamheidsreserve, maken onderdeel uit van de grondexploitatie.
Prestatie-indicatoren: realisatie volgens projectplan.

EGgeb2 Zelfbouwconsults

De gemeente voert een duurzame strategie voor gronduitgifte. In dit verband biedt ze kopers van kavels een onafhankelijk duurzaamheidsadvies aan voor het bouwen van een huis via een kavelcoach van het Duurzaam Bouwloket. De gemeente verwacht in 2021 20 kavels te verkopen (project de Verwondering en Buytewech Noord).

Financiële consequenties: € 8.700 p.j.
Prestatie-indicatoren: 20 zelfbouwconsults p.j.

EGbew 1 Wijkgerichte aanpakken naar energieneutraal of aardgasvrij-ready

De gemeente organiseert twee wijkgerichte aanpakken per jaar,

a. met behulp van energiescans. De aanpak bevat een doorlichting van de straat, buurt of wijk op woningtypen, een communicatietraject met bewoners over een stappenplan naar energieneutraal/aardgasvrij, het uitvoeren van energiescans van de meest voorkomende

woningtypen, het begeleiden van de klantreis en het stimuleren van nemen van maatregelen door het opzetten van collectieve inkoop en het aanbieden van kortingsacties.

b. door het activeren mensen in een buurt. Het is een straat-, buurt- of wijkaanpak die gericht is op verbinden van buren en zodat deze elkaar activeren om gezamenlijk maatschappelijke problemen aan te pakken.

De gemeente wil door in eerste instantie voor beide aanpakken te kiezen, onderzoeken welke het meest effect heeft en bevalt bij de doelgroep. In beide gevallen werkt de gemeente samen met de Duurzaamheidscentrale en vrijwilligers als wijkambassadeurs. Elk jaar vinden twee wijkgerichte aanpakken plaats, resultaat in 2023 minimaal energiebesparing van 2,4% en 2200 geregistreerde huisadressen met zon op dak.

Financiële consequenties: 65.000 per jaar uit Duurzaamheidsreserve
Prestatie-indicatoren:

- Per jaar zijn twee wijkgerichte aanpakken georganiseerd met bewoners over energieneutraal of aardgasvrij-ready worden
- In de wijk worden duurzaamheidsmaatregelen door bewoners genomen.

EGbew 2 Werven, opleiden en faciliteren van wijkambassadeurs en energiecoaches

De gemeente gaat in 2021 met de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop en woningbouwcorporaties, wijkambassadeurs en energiecoaches (vrijwilligers) werven, in aantal: tussen de 5 en 10 in 2021. Zij krijgen een opleiding aangeboden via Duurzaam Bouwloket of andere aanbieder. De gemeente heeft in 2021 onderzoek gereed naar de toepassing van een infraroodcamera en een energiebox, die de energiecoaches kunnen gebruiken bij hun bezoeken.

Financiële consequenties: €15.000 in 2021 daarna €10.000 in 2022 t/m 2023
Prestatie-indicatoren:

- Er zijn 5-10 wijkambassadeurs/energiecoaches in 2021
- Er is een wijkambassadeursnetwerk, begeleid door Gebiedscoöperatie
- De wijkambassadeurs/energiecoaches hebben een opleiding aangeboden gekregen.

EGbew 4 Duurzaamheidsvouchers part. woningeigenaren Regeling Reductie Energiegebruik

De gemeente biedt eigenaren van particuliere grondgebonden woningen een Duurzaamheidsvoucher van max. 70 euro voor het nemen van kleine duurzaamheidsmaatregelen aan de woning of voor een bijdrage aan de kosten van een energiescan van de woning. Deze actie wordt bekend gemaakt via een communicatiecampagne. De gemeente heeft hiertoe op 23 april 2020 de Verordening Duurzaamheidsvouchers vastgesteld, waarin de voorwaarden zijn opgenomen. De campagne en het aanbieden van de vouchers is in de zomer 2020 gestart in samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland, Duurzaam Bouwloket en 6 andere gemeenten in de regio.

Financiële consequenties: voor communicatiedoeleinden €76.461 eenmalig uit RRE-budget via een rijksregeling

Prestatie-indicatoren:
- % van de eigenaren van koopwoningen dat gebruik gemaakt heeft van de RRE regeling (vooraf geschat: 37%)

EGbew 5 Duurzaamheidsvouchers huurders

Op 23 april 2020 heeft de raad de motie “Duurzaamheidsvouchers voor bewoners van huurwoningen” aangenomen. Omdat de rijksregeling Regeling Reductie Energiegebruik niet voorziet in het verstrekken van duurzaamheidsvouchers aan huurders, heeft de raad besloten hierin als gemeente te voorzien. Het communicatietraject wordt met de woningbouwcorporaties opgezet. In november 2020 heeft de raad de regeling Duurzaamheidsvoucher voor huurders vastgesteld en is zij op 17 november 2020 gestart met het communicatietraject en de afhandeling van ingediende vouchers. Op 16 november 2020 heeft de gemeente een subsidieaanvraag ingediend deelname aan de nieuwe regeling RREW. Deze regeling heeft voornamelijk betrekking op de doelgroep huurders, maar ook eigenaren van koopwoningen die nog geen gebruik hebben gemaakt van de RRE, kunnen meedoen.

Financiële consequenties: €130.000,- in 2020 en 2021
Prestatie-indicatoren: % bereikte huurders, % ingediende declaratieverzoeken, overzicht van maatregelen die zijn genomen en bereikte CO_2-reductie daarmee, tevredenheid doelgroep.

EGbew 6 Advies monumenteigenaren

Verduurzaming van monumenten vragen vaak om maatwerk. Vaak zijn ze uniek en bovendien gelden er beperkingen voor aanpassingen van de woning. Wat kan er wel, welke subsidiemogelijkheden zijn en welke ingrepen kunnen monumenteigenaren zelf ter hand nemen? De gemeente biedt onafhankelijk advies aan monumenteigenaren. Deze kunnen gebruik maken van een spreekuur (beschikbaar op twee avonden per week) en maatwerkadvies (5 beschikbaar per jaar) ontvangen van het Duurzaam Bouwloket in samenwerking met Groene Grachten Om dit onderwerp onder de aandacht te brengen, start de gemeente in najaar 2020 een communicatiecampagne.

Financiële consequenties: €10.000 p.j.
Prestatie-indicatoren: aantal maatwerkadviezen en adviezen geleverd.

EGbew 7 Prestatieafspraken woningbouwcorporaties thema verduurzaming

De gemeente maakt met de woningbouwcorporaties Woningdiensten Aarwoude (WDA), Woningstichting Nieuwkoop (WSN) afspraken over de aanpak voor verduurzaming van hun woningvoorraad. Met Vestia lopen de gesprekken apart, aangezien deze woningbouwcorporatie haar bezit in Nieuwkoop wil verkopen. Tenslotte werken de gemeente en woningbouwcorporaties een communicatietraject uit voor het vergroten van de bewustwording van en het nemen van stappen door huurders in relatie tot project EGbew5 Duurzaamheidsvouchers huurders.

Financiële consequenties: geen voor de Duurzaamheidsreserve
Prestatie-indicatoren: Prestatieafspraken zijn opgesteld en vervolgens gehaald met doelstellingen op duurzaamheid.

Energietransitie met bedrijven *- CODE Ebed –*

`Ebed 1 Informatieplicht energiebesparing en Energiebesparingsplicht

De Informatieplicht energiebesparing is sinds 1 juli 2019 van kracht. Deze geldt voor bedrijven en instellingen die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit en/of 25.000 m3 aardgas verbruiken. Zij dienen aan te geven welke maatregelen uit de lijst van erkende maatregelen zij nemen om het energieverbruik te verminderen. Deze maatregelen (art. 2.15 Activiteitenbesluit, Wet Milieubeheer) zijn binnen 5 jaar terug te verdienen. 37 % van de bedrijven in Nieuwkoop hebben aan deze informatieplicht voldaan. De Omgevingsdienst West-Holland gaat in 2020 en volgende onder meer voor de gemeente Nieuwkoop de naleving van Informatieplicht en de Energiebesparingsplicht controleren en handhaven.

Financiële consequenties: geen voor de Duurzaamheidsreserve, valt binnen contract Omgevingsdienst
Prestatie-indicatoren: % bedrijven dat aan Informatieplicht en Energiebesparingsplicht voldoet. Opbrengst in CO_2.

Ebed 2 Kantoren naar Label C

Per 1 januari 2023 moet elk kantoor groter dan 100 m^2 minimaal energielabel C hebben. Voldoet het kantoor tegen die tijd niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden (Bouwbesluit 2012). De Omgevingsdienst West-Holland gaat de uitvoering van deze verplichting vanaf 2020 intensief controleren en handhaven.

Financiële consequenties: geen consequenties voor de Duurzaamheidsreserve, valt binnen contract Omgevingsdienst
Prestatie-indicatoren: % bedrijven met kantoorfunctie dat aan label C voldoet.

Ebed 3 Voordelige energiescans voor bedrijven

De gemeente biedt MKB bedrijven via de Omgevingsdienst en adviesbureau Klimaatroute BV energiescans, advies, begeleiding en monitoring aan. Zij informeert in september 2021 de bedrijven in Nieuwkoop, zo mogelijk ook via kanalen van anderen, over deze mogelijkheid tot aanvragen van energiescans. De gemeente maakt het aan de doelgroep bekend. Bedrijven kunnen zich aanmelden bij de Omgevingsdienst en een afspraak maken. De gemeente stelt een plafond aan het aantal aanvragen, wegens een van te voren vastgesteld budget dat hiervoor beschikbaar is. Mocht het plafond zijn overschreden dan wordt de inwilliging van verzoeken doorgeschoven naar het nieuwe jaar.

Financiële consequenties: €13.500 p.j. (voor organisaties is een gelijk bedrag gereserveerd, totaal budget voor energiescans is €27.000)
Prestatie-indicatoren: aantal bedrijven dat energiescan heeft laten uitvoeren en aantal dat maatregelen heeft genomen.

Energietransitie maatschappelijke organisaties *- CODE Eorg -*

Eorg 1 Voordelige energiescans voor maatschappelijke organisaties
Zie voor tekst Ebed3

Eorg 3 Green Deal Zorg
De Omgevingsdienst gaat in 2021 de zorginstellingen in Nieuwkoop voor deelname aan de Green Deal Zorg benaderen. Eén zorginstelling heeft haar interesse al getoond. Het traject duurt twee jaar en is daarmee in 2022 afgerond.

Financiële consequenties: de Omgevingsdienst biedt een offerte in 2021
Prestatie-indicatoren: aantal zorginstellingen die meedoen, afspraken gemaakt en uitvoering volgens afspraak gehaald.

Activiteiten 2021-2022 Kleine duurzame elektriciteitsproductie - CODE DE –

DE 1 Zonnepanelenactie verdubbeling zon op dak
De gemeente faciliteert in 2021 een collectief inkooptraject i.s.m. het bedrijfsleven en bewoners, waardoor bewoners verleid worden tot het nemen van zonnepanelen op het dak. Tegelijkertijd met de campagne geven we volop aandacht aan de mogelijkheid om zonnepanelen op andermans dak te nemen in samenwerking met een energiecoöperatie (postcoderoosregeling of Regeling Verlaagd Tarief).

Financiële consequenties: €10.000, per jaar voor 2021 en 2022
Prestatie-indicatoren: aantal woningen in Nieuwkoop met een zonnepaneelinstallatie, hoeveelheid kW opgesteld vermogen per inwoner. (Bron: CBS, dashboard: Waar staat je gemeente).

DE 4 Afwegings- en toetsingskader voor grootschalige duurzame elektriciteitsproductie op land
De gemeente stelt in 2021 met de inzet van een interdisciplinair team een beleidskader/juridisch-planologisch afwegingskader en bouwregels op waarmee initiatieven op gebied van duurzame elektriciteitsproductie kunnen worden beoordeeld en bij positieve beoordeling de voorwaarden waaronder dit kan worden gerealiseerd worden bepaald. Het bestemmingsplan buitengebied wordt zo nodig aan dit beleidskader aangepast.

Financiële consequenties: €15.000,- in 2021
Prestatie-indicatoren: Afwegings- en toetsingskader is gereed

Klimaatadaptatie - CODE ADAP –

ADAP 1 Klimaatadaptatiestrategie
Een Klimaatadaptatiestrategie is in 2024 met samenwerkingspartners opgesteld.

Financiële consequenties: €40.000,- (begeleiding onafhankelijk externe)
Prestatie-indicatoren: Klimaatadaptatiestrategie is opgesteld in 2024. Deze werken door in het Gemeentelijk Rioleringsplan en andere plannen.

ADAP 2 Klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting openbare ruimte

De gemeente beperkt wateroverlast en zorgt dat schade zo veel mogelijk wordt voorkomen door een waterrobuuste inrichting van riolering en watersysteem. Bij groot onderhoud en projecten wordt klimaatadaptief handelen meegekoppeld.

Financiële consequenties: onderdeel van gemeentelijk rioolbeheerplan en grondexploitaties
Prestatie-indicatoren: mate van schade en overlast

ADAP 3 Inzicht in de gevolgen van grondwaterdaling

De gemeente zorgt dat ze inzicht krijgt in de gevolgen van periodieke grondwaterdaling en bedenkt met partners maatregelen om de gevolgen tegen te gaan (zie GRP).

Financiële consequenties: onderdeel van gemeentelijk rioolbeheerplan en grondexploitaties
Prestatie-indicatoren: inzicht in gevolgen van grondwaterdaling en maatregelen om nadelige gevolgen tegen te gaan.

ADAP 4 Stimuleren bewustwording

Het stimuleren van bewustwording van bewoners, organisaties en bedrijven van de opgave op dit thema.

Financiële consequenties: onderdeel van gemeentelijk rioolbeheerplan en grondexploitaties
Prestatie-indicatoren: Plan Operatie Steenbreek is opgesteld en acties Operatie Steenbreek zijn uitgevoerd.

Activiteiten Circulaire Economie - CODE CIRC –

CIRC 1 Circulair afvalbeleid

Met de uitvoering van het Afvalbeleidsplan 2020-2024 “Afval scheiden loont” voert de gemeente circulair afvalbeleid uit. Ze streeft naar het bereiken van de VANG-doelstellingen en werkt aan bewustwording en medewerking van bewoners, jeugd en organisaties.

Financiële consequenties: onderdeel van Afvalbeleidsplan
Prestatie-indicatoren: aantal initiatieven, doel en resultaat op duurzaamheid, toegekend bedrag en voortgangsrapportage gereed.

CIRC 2 In samenwerking met het Nieuwkoops bedrijfsleven naar proeftuinen voor een circulaire economie

a. De Verenigde Ondernemers Nieuwkoop heeft het voornemen pilot(s) voor het bevorderen van een circulaire economie op te starten. In 2020 is de inventarisatie gestart voor het opstellen van een plan van aanpak, waaronder het interesseren van bedrijven om met elkaar energie- en grondstoffenstromen in kaart te brengen.
b. Winkelcentra Ter Aar en Regthuysplein zijn op zoek naar betere aanpak op scheiden en hergebruik van hun afvalstromen. In samenwerking met de Centrummanager worden initiatieven voor hergebruik van producten (kringloopwinkels, Repaircafé) en lokaal kopen gestimuleerd.

Financiële consequenties: inschatting €5.000 per jaar 2021 t/m 2024
Prestatie-indicatoren: aantal initiatieven, doel en resultaat op duurzaamheid, toegekend bedrag en voortgangsrapportage gereed.

CIRC 4 Samenwerking met initiatieven van bewoners en organisaties

a. De Gebiedscoöperatie Nieuwkoop (www.gcnieuwkoop.nl), een initiatief van bewoners uit Nieuwkoop, opgericht op 19 juli 2018, helpt oplossingen bieden voor de uitdagingen om te komen tot een duurzame toekomst. Zij begeleiden onder meer postcoderoosprojecten en vervullen een rol als bruggenbouwer tussen overheid en particulier initiatief. Zij geven regelmatig een nieuwsbrief uit, die zicht geeft op alle actuele projecten.
b. Het initiatief Techniekhuis (www.techniekhuis.nl) stimuleert dat jongeren op vroege leeftijd kennis kunnen maken met techniek. De initiatiefnemers zijn hard bezig een “Escaperoom” te maken rond het thema energietransitie en tijdens de “Corona lock down” van scholen heeft Techniekhuis een zelf te maken “solar” zonnebloem uitgedeeld aan alle leerlingen van de groepen 7 en 8. De gemeente steunt dit initiatief.
c. Het Repaircafé (gildenieuwkoop.nl/repair-cafe-nieuwkoop) stimuleert dat producten een tweede leven krijgen en heeft tegelijkertijd een sociale functie. Er zijn twee locaties: in Ter Aar en Nieuwkoop waar producten ter reparatie kunnen worden gebracht. Kansrijke verbindingen zijn er (mogelijk) met: de Bibliotheek, Techniekhuis en de Gemeentewerf. Deze worden onderzocht.
d. Natuurmonumenten heeft een bouwproduct uit riet ontwikkeld dat bij onderhoud vrijkomt. De gemeente en Natuurmonumenten onderzoeken in 2020 en 2021 of dit toegepast kan worden in de buitenruimte. Indien dat het geval is, zet de gemeente hiervoor een pilot op binnen de activiteit Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. En de oprichting voor een grondstoffencollectief wordt onderzocht.

Financiële consequenties: €5.000 vergoeding in 2021 voor opzetten kamer escaperoom in Techniekhuis verder geen consequenties
Prestatie-indicatoren: aantal initiatieven, doel en resultaat op duurzaamheid, toegekend bedrag en voortgangsrapportage gereed.

CIRC 5 Kennis delen en verbinden

De gemeente neemt deel aan diverse platforms om kennis en goede voorbeelden te delen. Dit zijn: Klimaattafel Nieuwkoop, Groene Hart Werkt!, Omgevingsdienst Midden-Holland, Zuid-Holland Circulair, Cirkellab. Nieuwe initiatieven die hieruit volgen, worden in de volgende Duurzaamheidsprogramma’s opgenomen.

Financiële consequenties: geen
Prestatie-indicatoren: aantal initiatieven, doel en resultaat op duurzaamheid, toegekend bedrag en voortgangsrapportage gereed.

CIRC 6 Circulaire inkoop door de gemeente

De gemeente realiseert minimaal 10% circulaire inkoop door bij inkooptrajecten voor grond- weg- en waterbouw, gebouwen, kleding, meubels en koffie dit als voorwaarden op nemen. Na 2023 wordt dit doelpercentage verhoogd. Deze werkwijze wordt in het Inkoopplan van de gemeente opgenomen onder Maatschappelijk Verantwoord inkopen en medewerkers worden over deze doelstelling geïnformeerd. De gemeente onder is bezig met de voorbereiding van een circulair gebouwde gemeentewerf.

Financiële consequenties: geen
Prestatie-indicatoren: percentage circulaire inkooptrajecten t.o.v. totale hoeveelheid inkooptrajecten.

Vergroten Biodiversiteit *- CODE BIO –*

BIO 1 Vergroten biodiversiteit integraal meenemen in beleid en uitvoering

a. Resultaat: in de genoemde Beleids- en beheerplannen maakt het doel “versterken van de biodiversiteit” onderdeel uit en worden in deze kaders activiteiten uitgevoerd.
b. In de openbare ruimte creëert de gemeente, waar ruimte en draagvlak is, biodiverser openbaar groen, meer bloemrijke bermen (kleur voor groen), meer oppervlak natuurvriendelijke oevers, meer oppervlakte openbaar groen en beheert dit zodanig dat dit dat leidt tot meer biodiversiteit.

Financiële consequenties: onderdeel van Beheerplannen openbaar Groen en van Beheerplan Waterpartijen en van grondexploitaties.
Prestatie-indicatoren: oppervlak Openbaar Groen, Biodiversiteit toegenomen volgens Meetlat Biodiversiteit, oppervlak natuurvriendelijke oevers.

BIO 2 Samenwerken met stakeholders

In de Prestatieafspraken met woningbouwcorporaties, overleg met waterbeheerders, met natuurorganisaties, de agrarische sector, ontwikkelaars, bedrijven en in het kader van Groene Cirkels Bijenlandschap, onderwijs worden afspraken gemaakt om de biodiversiteit in Nieuwkoop te vergroten.

Financiële consequenties: geen
Prestatie-indicatoren: afspraken

BIO 3 Voorlichting en samenwerken met inwoners

a. De gemeente zet in op voorlichting met inzet van sociale media en Nieuwkoop Nieuws en als extra stelt ze voorlichtingsfolders op en stelt deze beschikbaar. De gemeente is in 2020 gestart met Operatie Steenbreek. Waar initiatieven vanuit de samenleving komen, ondersteunt ze deze. Nieuwkomers in Nieuwkoop krijgen op de introductiedag hierover voorlichting.
b. De gemeente biedt scholen NME activiteiten aan, zij steunt dit financieel. Hier wordt door scholen geen gebruik (meer) van gemaakt. In overleg met de scholen wordt besproken of hier wel behoefte aan is. Dan kan Beheer Openbare Ruimte (kennis en contacten) en Maatschappelijke Ontwikkeling (het budget) een programma NME opstellen.

Financiële consequenties: 5000 per jaar 2022 t/m 2024 voor NME educatie. De rest vormt onderdeel van Beheerplannen openbaar Groen en van Beheerplan Waterpartijen, van grondexploitaties en Onderwijssubsidies.
Prestatie-indicatoren: voorlichtingsfolders en voorlichting op introductiedag, scholen bieden leerlingen NME-activiteiten aan.

BIO 4 Monitoring opzetten

De gemeente gaat met partners een monitoringsystematiek (inclusief wat we willen meten en wat de indicatoren zijn) opzetten. Deze zal gebruik maken van bestaande methoden die door verschillende organisaties in Nieuwkoop, door de gemeente en landelijk[30] worden uitgevoerd. Wellicht wordt ingezoomd op bepaalde kensoorten voor Nieuwkoop, waarmee ook communicatie naar bewoners kan worden gevoed.

Financiële consequenties: €25.000 opzet monitoring in 2021 daarna 5.000 per jaar 2022 t/m 2024 (begeleiding onafhankelijke externe)
Prestatie-indicatoren: monitoringssystematiek en rollen verschillende organisaties is met partners vastgesteld. Communicatie is uitgevoerd.

BIO 5 Stikstof

a. In 2020 is met bestuurlijke en ambtelijke inbreng van de gemeente Nieuwkoop het gebiedsproces gestart dat zowel de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek als de actualisering van het beheerplan Natura2000 voor het Nieuwkoopse plassengebied omvat. Resultaten: een pakket van maatregelen en afspraken en een geactualiseerd beheerplan voor het Natura2000gebied. Einddatum is nog niet bekend.
b. Direct in 2019 is de gemeente Nieuwkoop gestart met voorlichting aan inwoners en bedrijven over de stikstofproblematiek in relatie tot nieuwe initiatieven. Ook is sprake van een doorlopend onderzoekstraject voor gemeentelijke projecten, om inzicht in de specifieke problematiek en (mogelijke) maateregelen en maatwerkoplossingen te krijgen.
c. De gemeente Nieuwkoop vertegenwoordigt bestuurlijk alle Zuid-Hollandse gemeenten bij de VNG in het stikstofdossier.

Financiële consequenties: geen voor de Duurzaamheidsreserve

[30] Bijvoorbeeld in het kader van Deltaplan Biodiversiteitsherstel, het Natuurloket en Nationale databank Flora en Fauna, SOVON, RAVON en Waarneming.nl. In het kader van het Beheerplan N2000 zijn inventarisaties verricht en is een globale inventarisatie uitgevoerd bij de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Natuurbescherming. De gemeente hanteert voor de openbare ruimte de Meetlat Biodiversiteit in de praktijk.

Prestatie-indicatoren: een pakket van maatregelen en afspraken, maatwerkoplossingen voor initiatieven en projecten.

Activiteiten 2021-2022 Verduurzaming gemeentelijke organisatie - CODE GEM –

GEM 1 Vaststellen CO_2-footprint van de organisatie

De gemeente stelt een rapportage op van de CO_2-footprint van de gemeentelijke organisatie. Deze is CO_2-prestatieladder"proof", bevat de 0-situatie en een aanpak voor een systematische stapsgewijze reductie van de CO_2-uitstoot tot 0. De uitvoering hiervan is deels tijdens de looptijd van het duurzaamheidsprogramma 2021 maar de financiën zijn al in 2020 aangevraagd,

Financiële consequenties: €5.000,- in 2020 (begeleiding onafhankelijk externe)
Prestatie-indicatoren: huidige footprint en stappenplan naar CO_2-neutrale organisatie gereed en intern bekend.

GEM 2 Gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer

a. De gemeente heeft in 2020 de mogelijkheden onderzocht van transformatie gemeentekantoor in Ter Aar en gemeentehuis in Nieuwveen naar aardgasvrij;
b. De gemeente heeft in 2020 de Vastgoednota vastgesteld waarin onder meer toegewerkt wordt naar energieneutraal gemeentelijk vastgoed in 2030. Er wordt voldaan aan de Energiebesparingsplicht, maatregelen die binnen vijf jaar terug te verdienen zijn, worden doorgevoerd op natuurlijke momenten. Voor 2023 voldoen alle gemeentelijke kantoren >100 m^2 aan de eis label C: het gemeentekantoor in Ter Aar gaat van label D naar C en aan de locatie Kennedyplein te Nieuwkoop wordt de mogelijkheden van transformatie naar label C onderzocht. De overige locaties voldoen reeds.
c. De gemeente realiseert een energieneutrale en circulaire gemeentewerf. Ook de kansen voor natuurinclusief worden onderzocht. Eén en ander is onder voorbehoud van het besluit van de raad over het krediet dat beschikbaar wordt gesteld.

Financiële consequenties: Om te voldoen aan de wettelijke eisen dienden in 2020 maatregelen te worden genomen die niet zijn begroot (onder meer energiezuinige ventilatoren in gemeentekantoren en isolatie van bassin en leidingen zwembad), begroot €38.000,-. Vanuit de Duurzaamheidsreserve wordt dit bedrag voorgeschoten, verdiensten gaan terug naar Duurzaamheidsreserve. Aan onderzoek is in 2020 €6.500 besteed. In de jaren daarop wordt verwacht dat onderzoek voor verduurzaming panden verder nodig is die ten laste komen van de Duurzaamheidsreserve. Investeringen in maatregelen worden onderdeel van de Vastgoednota. De kosten van duurzaamheidsmaatregelen voor losse projecten zitten versleuteld in de bouwsom. Deze worden gedekt uit een door de gemeente beschikbaar gesteld krediet. Daarnaast is er 15.000 in 2021 t/m 2023 beschikbaar voor verder onderzoek en advies naar de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen.
Prestatie-indicatoren: a. onderzoek gereed, b. Panden voldoen aan wettelijke eisen en Vastgoednota bevat strategie verduurzaming panden c. energievoorziening en duurzaamheidsaspecten gemeentewerf.

GEM 3 Verduurzaming openbare verlichting 2021-2024

Met het plan Openbare Verlichting is ingezet op verduurzaming van materiaal en vermindering van het energieverbruik. Duurzaam en doelmatig verlichten zijn uitgangspunten. Het plan is in april 2020 vastgesteld. Het energieverbruik en de mate van circulariteit van materialen wordt gemonitord.

Financiële consequenties: onderdeel van plan Openbare Verlichting
Prestatie-indicatoren: energieverbruik in kWh per jaar en mate van circulariteit.

GEM 4 Verduurzaming inrichting openbare ruimte

In beleids- en beheerplannen van de openbare ruimte neemt verduurzaming een belangrijke plaats in. In 2020 wordt gewerkt aan een overkoepelend beleidsdocument Strategisch Beheer Openbare Ruimte. Hierin krijgt duurzaamheid nadrukkelijk een plaats in de vorm van ontwerpkeuzes, inkoop materialen en werkzaamheden, klimaatadaptieve en biodiverse[31] inrichting en dergelijke. In 2020 en 2021 worden nieuwe beheerplannen Openbaar Groen, Kunstwerken, Speelruimte en Wegen opgesteld.

Financiële consequenties: onderdeel van Beheerplannen Openbare Ruimte
Prestatie-indicatoren: verduurzaming heeft een plek in de plannen. CO_2-prestatie materialen, etc. (nog verder uit te werken).

GEM 5 Verduurzaming werkzaamheden Buitendienst

a. Wagenpark

Het wagenpark van de gemeente bestaat uit 20 voertuigen, personenauto's, pick-ups en een servicebus. Gedeeltelijk zijn deze elektrisch en gedeeltelijk rijden ze op diesel. De dieselauto's blijven komende 5 tot 8 jaar op diesel rijden[32]., drie daarvan gaan in 2020 over op Euro 6-diesel. Op middellange termijn worden ze vervangen door voertuigen op waterstof, de verwachting is tussen de komende 5 á 8 jaar, indien er voorzieningen voor het tanken van waterstof in Nieuwkoop beschikbaar komen. Actie: De ontwikkelingen op dit gebied worden nauwlettend gevolgd.

b. Gereedschap Groenbeheer

Het gereedschap voor groenbeheer, als bladblazers, bosmaaiers, kettingzaag, takkenzagen en dergelijke worden elektrisch aangedreven. Dit brengt minder milieubelasting, minder geluidoverlast en betere arbeidsomstandigheden met zich mee. Alleen voor het zware werk als het omzagen van bomen wordt diesel gebruikt. Actie: Wanneer de nieuwe gemeentewerf staat, kan de apparatuur opgeladen worden met de elektriciteitsopbrengst van de zonnepanelen die op het dak van de werf worden geplaatst. Onderzocht wordt of zware apparatuur op biodiesel kan werken.

c. Gladheidsbestrijding

[31] Hierbij moet worden gedacht aan: aanleg en beheer van biodivers groen, natuurvriendelijke overs, bloemrijk gras, geen gifgebruik, inperking evasieve soorten, FSC-hout en kunststof voor beschoeiingen en werken volgens het Protocol flora en fauna.
[32] De reden is dat deze vermogen moeten kunnen blijven leveren voor het gebruik van aanhangers en strooiapparatuur en dat de actieradius voldoende moet zijn om het gebied van de gemeente Nieuwkoop te kunnen bedienen.

Om zuinig om te gaan met zout en vervoersbewegingen wordt bij gladheidsbestrijding niet meer gestrooid dan nodig, maar veiligheid staat op de eerste plaats. De routes voor het strooien zijn voorgeprogrammeerd, zodat wijze van strooien en de hoeveelheid zout wordt afgestemd op het type weg. Het aantal routes is teruggebracht van 6 naar 5. Het gebruik van een duurzaam alternatief voor zout stijgt ver boven wat financieel haalbaar is uit, te meer daar in Nieuwkoop meer dan 200 km aan wegdek ligt waar gladheid bestreden moet worden. Actie: De ontwikkelingen naar duurzamere alternatieven worden gevolgd.

GEM 6 Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

De gemeentelijke organisatie koopt Maatschappelijk verantwoord in volgens de voorwaarden die gesteld zijn in het Inkoop en aanbestedingsbeleid van de gemeente. Onderdeel hiervan is de doelstelling 10% circulair inkopen (zie CIRC 6). Vooraf aan inkoop- en aanbestedingstrajecten vult de verantwoordelijke voor de inkoop een startdocument in en geeft daarmee aan of duurzaamheidsaspecten een rol spelen. Hij of zij kan hierover advies inwinnen bij de inkoopadviseur van afdeling Inkoop en bij de beleidsmedewerkers duurzaamheid van de afdeling Ruimtelijke Ordening en Grondzaken. Indien bij de toets achteraf blijkt dat er onterecht geen duurzaamheidsaspecten zijn meegenomen, dient deze alsnog te worden opgenomen of dient de reden ervan te worden beargumenteerd. In het jaarverslag wordt volgens de verklaring van het Manifest Professioneel Inkopen gerapporteerd over de concrete resultaten van duurzaam inkopen. De gemeente ondertekent in 2020/2021 het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen waarmee zij laat zien dat zij het belangrijk vindt en zich committeert aan de doelstellingen in dit manifest.

Financiële consequenties: geen voor de Duurzaamheidsreserve
Prestatie-indicatoren: gemeente ondersteunt aantoonbaar de doelen van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en rapporteert daarover.

Activiteiten 2021-2022 Communicatie - CODE COM –

COM1 Communicatie algemeen

Om verschillende doelgroepen te bereiken worden diverse communicatiemiddelen ingezet. Naast reguliere middelen als nieuwsberichten via gemeentelijke website www.duurzaam-nieuwkoop.nl, Nieuwkoop Nieuws, sociale media, folders, brieven, ansichtkaarten worden ook digitale bijeenkomsten georganiseerd met behulp van bijvoorbeeld webinars, CitizenLab en DenkMee platform. In verband met Corona-regels wordt verwacht dat fysieke bijeenkomsten voorlopig niet mogelijk zijn. Mocht dit weer mogelijk zijn, dan kunnen wijkavonden worden georganiseerd over verduurzaming van de woning. Hiervoor worden locaties gehuurd, eventueel sprekers ingehuurd en presentatiemiddelen ingezet.

Financiële consequenties: inschatting kosten 15.000 per jaar.

Prestatie-indicatoren: verschillende doelgroepen (huiseigenaren, monumenteigenaren, huurders, bedrijven, agrariërs, zorginstellingen, onderwijsinstellingen, overige maatschappelijke organisaties, etc.) zijn bereikt, geïnformeerd over acties en subsidiemogelijkheden en gemotiveerd om stappen te zetten wat blijkt uit minder energiegebruik in de gebouwen en meer zon op dak, goed werkende website en aantal bezoekers.

COM2 Duurzaam Bouwloket

In de regio van de Omgevingsdienst West-Holland zijn door de gemeenten gezamenlijk de diensten van Duurzaam Bouwloket ingekocht. Het Duurzaam Bouwloket is er voor inwoners van de gemeente Nieuwkoop en 99 andere gemeenten. Het biedt online en telefonisch advies en komt met enige regelmaat in Nieuwkoop ter plaatse. In Nieuwkoop is in 2019 door 12% van het aantal koopwoningen om advies gevraagd en door 32% de website bezocht. Met het Duurzaam Bouwloket organiseert de gemeente wijkavonden en het loket presenteert zich op duurzaamheidsevents.

Financiële consequenties: Vanaf 2021 verhoging bijdrage van €3.900 naar €12.000 p.j. wegens doorontwikkelen Duurzaam Bouwloket gedekt door bijdrage van het Rijk aan deze doorontwikkeling.
Prestatie-indicatoren: goed werkende website en aantal bezoekers, effectieve en efficiënte dienstverlening naar inwoners van Nieuwkoop, aantal adviezen en adviezen naar tevredenheid van klanten.